Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение
«Детский сад № 289 комбинированного вида» Вахитовского района
г. Казани

ПРИНЯТО
на заседании
педагогического совета
протокол № _____
от __.________.202___

УТВЕРЖДАЮ
Заведующий МБДОУ № 289
_____________Н.Ю. Кислова

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

Воспитателя по обучению татарскому языкудля
детей дошкольного возраста (4-7) лет
на 2022-2023 уч. год

Составитель:воспитатель
по татарскому языку
Фахриева Г.Ф.

Казань
2022 г.

Эчтәлек:

Кереш сүз
1. Максатчан бүлек.
1.1 Аңлатма язуы.
1.1.1 Программаның максаты һәм бурычлары.
1.1.2 Программаны формалаштыруда принциплар.
1.1.3 Программаны тормышка ашыруда мөһим билгеләр.
1.2 Көтелгән нәтиҗәләр.
1.3 Программа буенча белем бирү дәрәҗәсен билгеләү.
2. Эчтәлекле бүлек.
2.1.1. Балага үсеш юнәлешләре буенча белем бирү (биш белем өлкәсендә).
2.1.2. Программаны тормышка ашыруда төрле технологияләр, формалар, алымнар, методлар һәм чаралар.
2.2. Бәйрәмнәр һәм күңел ачу чаралары.
2.3. Балалар белән үзара бәйләнеш.
2.4. Балалар бакчасында тәрбияләнүче балаларның гаиләләре белән үзара бәйләнеш.
3. Оештыру бүлеге.
3.1 Баланың үсешен тәэмин итү өчен психологик-педагогик шартлар тудыру.
3.2 Татар теле кабинетында предметлы-үстерелешле мохит тудыру үзенчәлекләре.
3.3 Программаны тормышка ашыруда кадрлар белән тәэмин итү.
3.4 Материаль-техник тәэмин итү.
3.5 Программаны тормышка ашыруда финанс шартлары.
3.6 Белем бирү эшчәнлеген планлаштыру.
3.7 Белем бирү эшчәнлекләре челтәре һәм тәрбияченең эш көне бүленеше.
3.8 Тәрбияченең эш көне бүленеше. Циклограмма.
3.9 Норматив һәм норматив-методик документлар.
3.10 Кулланылган әдәбият.

Кереш сүз

Рабочая программа воспитателя по обучению татарскому языку на 2022-2023 учебный год разработана на основе основной образовательной программы ДО Муниципального автономного дошкольного образовательного учреждения “Детский сад №289 комбинированного вида” Вахитовского района города Казани ,в соответствии с ФГОС ДО,на основе программы – Обучение русскоязычных детей татарскому языку в детском саду (авторы:З.М.Зарипова,Р.Г.Кидрячева и др.

Содержание рабочей образовательной программы дошкольного образования разрабатывается в соответствии с современными основными документами,регламентирующими деятельность ДОУ и строится в соответсвии с основными нормативно-правовыми документами по дошкольному воспитанию

- Конвенцией о правах ребенка (одобрена Генеральной ассамблеей ООН 20.11.1989,вступила в силу для СССР от 15.09.1990)
- Декларацией прав ребенка (провозглашенная резолюцией 1286 Генеральной ассамблеей ООН от 20.11.1959).

Законами и документами Правительства РФ :

- Федеральным законом от 29 декабря 2012 г. №273-ФЗ “Об образовании Российской Федерации”
- Ст.30 Конституции РФ ст.7,9,12,14,17,18,28,32,33
- Об основных гарантиях прав ребенка в Российской Федерации” от 24.07.1998 (с изм.и доп.)
- Национальной доктриной образования” (одобрена постановлением Правительства РФ от 30.06.2000г.)

Документами Федеральных служб:

- “Санитарно-эпидемиологические требования к устройству,содержанию и организации режима работы дошкольных образовательных организаций” (Постановление Главного Государственного санитарного врача РФ от 15 мая 2013г. Москва “Об утверждении СанПиН 2.4.1.3049-13”)

Нормативно-правовыми документами Минобразования России:

- Приказом от 30 августа 2013 года №1014 “Об утверждении Порядка организации и осуществления образовательной деятельности по основным общеобразовательным программам - общеобразовательным программам дошкольного образования;
- Федеральным государственным образовательным стандартам дошкольного образования (приказ Минобрнауки России от 7.10.2013г. №1155 “Об утверждении ФГОС ДО”
- Комментариями Минобрнауки России к ФГОС дошкольного образования от 28.02.2014г. №08-249;
- Приказом Минтруда России №544н от 18 октября 2013 г. Об утверждении профессионального стандарта “Педагог (педагогическая деятельность в сфере дошкольного ,начального общего,основного общего,среднего общего образования) (воспитатель,учитель).Зарегистрировано в Минюсте 6 декабря 2013,№30550;
- Законами и нормативно-правовыми документами Республики Татарстан и ИКМО г.Казани

Данная рабочая программа воспитателя по обучению татарскому языку Муниципального бюджетного дошкольного образовательного учреждения “Детский сад №289 комбинированного вида” Вахитовского района города Казани является нормативным документом,регламентирующим организацию образовательного процесса в дошкольном образовательном учреждении (далее – МБДОУ) ориентирована на использование программы по обучению татарскому языку в группах для детей дошкольного возраста с 4 до 7 лет

“Россия Федерациясендә белем бирү турында” федераль закон - 29.12.2012 N 273-ФЗ (07.05.2013 үзгәртүләр кертелеп, 19.05.2013 гамәлгә кергән). “Татарстан Республикасы халыклары телләре турында” Татарстан Республикасы Законында һәм Татарстан Республикасында башка телләрне саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы дәүләт программасында мәктәпкәчә милли белем бирү өчен кирәкле шартлар булдыру каралган. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары белән кабул ителгән 2010–2015 елларда мәгарифне үстерү стратегиясендә (30.12.2010, №1174) мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре өчен рус телле балаларны татарчага өйрәтү программасы, укыту-методик комплектлары (УМК) төзелде.

Мәктәпкәчә яшьтәге балалар эмоциональ, хәрәкәтчән, тиз арыйлар. Бала материалны үзе өчен кызык булса гына, үзенең шәхси ихтыяҗларына туры килсә генә кабул итә һәм фикерли башлый. Телне өйрәтү процессында әкияти, фантастик сюжетлар, кызыклы геройлар белән очрашу, уен элементларын куллану – тел материалын өйрәнүнең мотивлашкан булуын тәэмин итә. Материалны кат-кат кабатлап, ятлап өйрәнүгә караганда, аралашу ситуацияләрендә сөйләм бурычына тәңгәл килгән лексик–грамматик материалны балаларның мөстәкыйль комбинацияләп сөйләшүе – тел өйрәнү өчен күп мәртәбә нәтиҗәлерәк алым. Димәк, эчтәлектә аралашу ситуацияләре һәм ситуатив күнегүләр системасы булу мәҗбүр. Телне аралашу ситуацияләренә бәйләп өйрәнгәндә балалар тел өйрәнүнең практик әһәмиятен шундук тоялар, эмоциональ күтәренкелек туа һәм тел өйрәнү процессының мотивлашкан булуын тәэмин ителә. Икенче телне өйрәнү вакытында бала, ихтыярсыз рәвештә, лингвистик материалны ана теле күренешләре белән чагыштыра. Бу – телне үзләштерү процессын җиңеләйтә. Димәк, һәр шөгыльгә программа материалын сайлаганда, балаларның ана теле буенча белемнәр системасын исәпкә алу зарур. Шөгыльләрдә ситуатив күнегүләрнең рус һәм татар телендә бирелүе балаларның белем сыйфатын күтәрүгә зур этәргеч булып тора. Комплектларның төп максаты - балаларны аралашуга өйрәтү. Баланың сөйләм эшчәнлеге төрләре буенча түбәндәге белемнәргә ия булуы күздә тотыла: өйрәнелгән эчтәлек нигезендә әңгәмәдәшең белән контакт урнаштыра, сорау куя, җавап бирә, кире кага, раслый белү; программада күрсәтелгән темалар буенча тәрбиячененң сорауларына җавап һәм сораулар куя белү; бирелгән үрнәк диалоглар буенча охшаш диалоглар төзү, әңгәмәдә катнаша алу; терәк схемалар кулланып, ситуация буенча әңгәмә кора белү.

1. Максатчан бүлек
1.1 Аңлатма язуы

Балалар бакчасында татар теленә өйрәтү программасы (алга таба Программа) “Мәктәпкәчә төп гомуми белем бирү программасы структурасына Федераль дәүләт стандартлары”на (РФ Мәгариф һәм фән министрлыгының 23.11.2009 елда 655 нче карары нигезендә расланган) нигезләнеп төзелде. Программа 4 яшьтән 7 яшькә кадәр булган рус телле балаларның татарча аралашырга өйрәтү эшчәнлекләренең эчтәлеген чагылдыра. Программа тәлап иткән барлык метод алымнар балаларны татар телен аралашу чарасы буларак кулланырга әзерләүгә юнәлдерелә.

“Татарстан Республикасы халыклары телләре турында” Татарстан Республикасы Законында һәм Татарстан Республикасында башка телләрне саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы дәүләт программасында мәктәпкәчә милли белем бирү өчен кирәкле шартлар булдыру каралган. 2010-2015 елларга мәгариф системасын үстерү стратегиясендә балалар бакчаларында балаларга татар телен өйрәтү, сөйләм үстерү юнәлешен тормышка ашыру максаты куелган. Мәктәпкәчә учреждениеләр, мәгариф системасының беренче баскычы буларак, нәниләрне татар теленә өйрәтүдә башлангыч роль уйный.

“Татарча сөйләшәбез” дип аталган методик комплект балалар бакчасында эшләүче тәрбиячеләргә кулланма буларак тәкъдим ителә. Комплектка, балаларның яшь үзенчәлекләренә карап, методик кулланма, күрсәтмә һәм таратма әсбаплар, аудио һәм видеоматериаллар, балалар өчен эш дәфтәрләре туплап бирелгән. Методик комплектлар өч яшь төркеме (уртанчылар, зурлар, мәктәпкә әзерлек төркемнәре) өчен әзерләнгән, һәм аларның барысы да “Татарча сөйләшәбез” дип исемләнә. Бүгенге социолингвистик ситуациядә һәм гомуми белем бирүнең федераль дәүләт стандартлары тормышка ашу кысаларында рус телле балаларны татарча сөйләшергә өйрәтү буенча яңа укыту-методик кулланмалар эшләү зарурлыгы килеп басты. Билгеле булганча, телгә өйрәтүнең максаты җәмгыять тарафыннан куелган социаль заказ белән билгеләнә. Татарстан Республикасының белем бирү системасына куйган төп бурычы – иҗади фикерләүче, инициативалы, иҗтимагый тормышта актив катнашучы, белемле, ике дәүләт һәм чит телләрдә дә иркен сөйләшеп аралашучы шәхес тәрбияләү. Рус телле балаларга татар теле өйрәтү максаты киңкырлы һәм ул берничә аспекттан тора: танып белү, үстерү, тәрбия, белем бирү.

Балаларның татар теле буенча лексик, грамматик күнекмәләре филологик белемнәр суммасы дәрәҗәсендә генә калмыйча, ә сөйләм эшчәнлегенең барлык төрләрендә дә аралашуда кулланырлык дәрәҗәгә җитүе зарур. Ягъни, балалар, нинди дә булса сүзне, я грамматик категорияне тану, аеру, аңлау, тәрҗемә итү дәрәҗәсендә генә түгел, аларны аралашу максатында мөстәкыйль кулланырлык дәрәҗәдә өйрәнергә тиешләр. Шул вакытта гына татар телен дәүләт теле буларак өйрәнү бурычы үтәлә.

Рус телле балаларны татар теленә өйрәтү буенча эш программасы өч бүлектән тора: максатчан бүлек, эчтәлекле бүлек, оештыру бүлеге. Программа мәктәпкәчә яшьтәге баланың үсеш закончалыкларына, шәхси һәм эшлекле якын килү турындагы фундаменталь тикшеренүләргә, тел өйрәтү процессында методик стандарт итеп кабул ителгән коммуникатив технология принципларына (Л.С.Выготский, П.Я.Гальперин, В.В.Давыдов, Лисина, В.Н.Мещерякова) чагылыш тапкан фәнни тикшеренүләргә, гамәли эшкәртмәләр һәм методик киңәшләргә, мәктәпкәчә мәгариф системасы эшчәнлеген ачыклаучы норматив хокукый актлар, нигезләмәләренә көйләнгән. Мәктәпкәчә яшьтәге балаларга татар телен өйрәтү аларның билгеле бер күләмдә сүз байлыгын булдырудан, аралашудан башлана. Өйрәнелә торган материаллар – күрсәтмә әсбаплар, техник чаралар, мультфильмнар, тәрҗемә яки төрле хәрәкәтләр ярдәмендә аңлатыла. Пиктограммалар, терәк схемалар куллану уңышлы нәтиҗәләр бирә. Балалар тормышында уен зур урын тота. Шуна күрә программада балаларның татар теле дәресләрендә алган белем һәм күнекмәләрен ныгыту өчен күп төрле уеннар (сүзле, дидактик,

сюжетлы, рольле, хәрәкәтле) тәкъдим ителә. Балаларның татар телендә сөйләшү күнекмәләре башка дәресләрдә дә, режим процессларында, экскурсияләр вакытында, бәйрәм иртәләрендә, спектакльләр караганда, музыка тынлаганда, төрле уеннар уйнаганда ныгыта барыла. Мәктәпкәчә яштәге балаларны татарчага өйрәтү уртанчылар төркемендә “Минем өем”, зурлар төркемендә “Уйный-уйный үсәбез”, мәктәпкә хәзерлек төркемендә “Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проектына нигезләнеп алып барыла.

1.1.1 Программаның максаты һәм бурычлары:

“Минем өем” проекты (4-5 яшь) өчен:
Максат: Татар теленә кызыксыну уяту, аралашу теләге тудыру.
Бурычлар:
1. Сүз байлыгы булдыру, сөйләмдә активлаштыру.
2. Гади диалогта катнаша белү, хәтер, зиһен үстерү.
3. Бер – берeңне тыңлау, ишетү сыйфатлары тәрбияләү.

“Уйный – уйный үсәбез” проекты (5-6 яшь) өчен:
Максат: Үзара һәм зурлар белән көндәлек тормышта татарча аралашуга чыгу.
Бурычлар:
1. Сүз байлыгын арттыру, сөйләм күнекмәләре формалаштыру.
2. Гади сорауларны аңлап җавап бирү, мөрәҗәгать итә белү, көндәлек яшәештә аралашу.
3. Әдәпле итеп кара-каршы сөйләшә белү күнекмәләрен тәрбияләү.

“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты (6-7 яшь):
Максат: Балаларның көнкүрешкә, табигатькә, җәмгыятькә кагылышлы сүзләр исәбенә сөйләмнәрен баету, сүз һәм сүзтезмәләрне төрле ситуацияләрдә кулланышка кертү.
Бурычлар:
1.Сөйләмне аралашу чарасы буларак камилләштерү, файдалана белү күнекмәләренә өйрәтү.
2. Мөстәкыйль фикер йөртергә, җавап бирергә күнектерү, балада үзенең сөйләме белән кызыксыну һәм сизгерлек уяту.
3. Сөйләм әдәбе (сорау, гозер, мөрәҗәгать итү, рәхмәт белдерү, исәнләшү, саубуллашу) кагыйдәләрен камилләштерү.
Моннан тыш, балаларны татар балалар әдәбияты һәм халык авыз иҗаты, татар халкының тарихы, гореф-гадәтләре белән таныштыру, мәдәнияты турында төшенчә бирү бурычы да куела.

1.1.2 Программаны формалаштыруда принциплар:

Коммуникативлылык принцибы – балаларны татар телен аралашу чарасы буларак куллануга әзерләүгә корылган. Телне фән буларак түгел, ә аралашу чарасы буларак өйрәтү.
Интеграция һәм дифференциация принцибы – һәр сөйләм төренең үз үзенчәлеген исәпкә алу, тәрбияче сөйләмен техник чаралар ярдәмендә (аудио-, видеоязмада) тыңлау (аудирование), тел үзәнчәлекләрен төрле күнегүләрдә бирү, балаларның диалогик сөйләмен үстерү;
Күрсәтмәлелек принцибы – тел өйрәтүне көндәлек тормыштагы һәр төрле эшчәнлеккә бәйле рәвештә, аларның тирә-юньне танып белүенең төп чарасы булып торган уен аша үткәрү;
Тел өйрәтү, тәрбия һәм үстерү бурычларының бер-берсе белән тыгыз бәйләнештә тормышка ашыру принцибы;
Барлык белем бирү өлкәләрен берләштерү (интегральләштерү) принцибы: социаль-коммуникатив, танып-белү, сөйләм үстерү, иҗади сәнгать, физик үсеш.
Дәвамчанлык принцибы – балалар бакчасы һәм башлангыч мәктәптә эзлеклелекне күздә тоту;
Белем бирүне комплекслы-тематик принципка корып оештыру;

Белем бирү эшчәнлегенең мотивлашкан булу принцибы - бала материалны үзе өчен кызык булганда, үзенең шәхси ихтыяҗларына туры килгәндә генә кабул итә һәм фикерли башлый. Телне өйрәтү процессында әкияти сюжетлар карау, кызыклы таныш геройлар (Акбай, Мияу) белән очрашу, уен элементларын куллану – тел материалын өйрәнүнең мотивлашкан булуын тәэмин итә. Телне аралашу, уен ситуацияләренә бәйләп өйрәнгәндә, балалар тел өйрәнүнең практик әһәмиятен тоялар, эмоциональ күтәренкелек туа һәм алар тел материалын бик теләп үзләштерәләр.
Белем бирү эшчәнлегенең дидактик принцибы - гадидән катлаулыга таба бару.
Индивидуальләштерү принцибы - тел өйрәткәндә социаль шәхес сыйфатларын үстерүне күздә тоту. Балаларның яшь үзәнчәлекләрен исәпкә алу.

Һәр яшь төркемендә атнага өчәр режим моментлары оештырыла. Уртанчылар төркемендә 20 минут, зурлар төркемендә 25 минут, мәктәпкә хәзерлек төркемендә 30 минут дәвам итә. Режим моментларында укыту процессы уен рәвешендә бара. Диалоглар төзү, яңа сузләр белән танышуны үз эченә ала. Ул кабатлау, үткәннәрне ныгыту, төрле уеннар, яисә мультфильм карау рәвешендә узарга мөмкин. 3 нче белем бирү эшчәнлеге режим моментларында да оештырылырга мөмкин. Темалар бер-берсенә бәйләнешле итеп, балаларның яшь үзенчәлекләрен искә алып сайланган. Белем бирү эшчәнлекләренең темасы катлауландырылып, кабатлана бара, алар баланың сөйләм телен камилләштерү максатын күздә тотып төзелгән. Һәр теманы йомгаклау өчен, гомумиләштерү эшчәнлеге буларак, анимацион күренешләр дә эшләнгән. Телгә өйрәтүнең төп формасы һәм чарасы булып белем бирү эшчәнлеге алына. Ул системалы рәвештә план буенча үткәрелә, Планга индивидуаль эш тә кертелә. Өйрәнелгән сүзләр, сүзтезмәләр, диалоглар эшчәнлектән тыш уен вакытларында активлаштырыла һәм ныгытыла, көндәлек аралашуда кулланыла. Яңа сүзләрне, сүзтезмәләрне, ситуацияләрне балалар аңламаган очракта, тәрбияче рус телендә сөйли. Пиктограммалар мәктәпкә әзерлек төркемендә, яңа сүзләр (фигыльләр) белән беренче тапкыр таныштырганда гына кулланыла. Балаларга темадан тыш артык сүзләр, уеннар, җырлар, шигырьләр төп программаны үзләштергән очракта бирелә. Бала татар телендә сүзне дөрес әйтмәгән очракта, тәрбияче баланы тыңлап сүзнең дөрес үрнәген бирә. Балалардан авазларның дөрес әйтелешен катгый таләп итмәскә кирәк. Тәрбияче сөйләмендә акцент, җирле диалект, аваз кимчелекләре булмаска тиеш. Тәрбияче сүзлек белән эшләгәндә татар һәм рус телләре өчен уртак сүзләргә таяна ала. Тәрбияче үзенең эшенә иҗади якын килергә, төрле алымнар, чаралар эзләп, аларны кулланырга тиеш. Укыту-методик комплекты кысаларында, лексик минимумны үзләштергән очракта, эшчәнлектә планлаштырылган уеннарның эчтәлеген үзгәртү, яңа алымнар кертү, баету хуплана. Төркемнәрдә балаларның һәм тәрбиячеләрнең татар телендә аралашулары һәрдаим булырга тиеш. Эшчәнлектә өйрәнелгән тел материалы, режим моментларында, уен эшчәнлеге аша (ситуатив күнегүләр,сюжетлы-рольле уеннар, үстерелешле диалоглар, сәхнәләштерү һ. б.) ныгытыла. Рус телле балаларны татарча сөйләшергә өйрәткәндә балалар бакчасы коллективы һәм әти-әниләрнең бердәм позициядә булуы уңай нәтиҗә бирә.

1.1.3. Характеристика особенностей развития детей дошкольного возраста.

Возрастные характеристики особенностей развития детей дошкольного возраста сформулированы в «Дошкольной педагогике с основами методик воспитания и обучения» : Дошкольная педагогика с основами методик воспитания и обучения: учебник для вузов. Стандарт третьего поколения (под.ред. А.Г.Гогоберидзе,О.В.Солнцевой .СПб.Питер,2013.-464 с)

1.1.4. Планируемые результаты как ориентиры освоения воспитанниками основной образовательной программы дошкольного образования

Целевые ориентиры дошкольного образования представляют собой социально-нормативные возрастные характеристики возможных достижений ребенка на этапе завершения уровня дошкольного образования.
Специфика дошкольного детства (гибкость, пластичность развития ребенка, высокий разброс вариантов его развития, его непосредственность и непроизвольность), а также системные особенности дошкольного образования (необязательность уровня дошкольного образования в Российской Федерации, отсутствие возможности вменения ребенку какой-либо ответственности за результат) делают неправомерными требования от ребенка дошкольного возраста конкретных образовательных достижений и обусловливают необходимость определения результатов освоения образовательной программы в виде целевых ориентиров.
Целевые ориентиры не подлежат непосредственной оценке, в том числе в виде педагогической диагностики (мониторинга), и не являются основанием для их формального сравнения с реальными достижениями детей. Они не являются основой объективной оценки соответствия установленным требованиям образовательной деятельности и подготовки детей. Освоение Программы не сопровождается проведением промежуточных аттестаций и итоговой аттестации воспитанников.
Настоящие требования являются ориентирами для:
а) решения задач формирования Программы; анализа профессиональной деятельности; взаимодействия с семьями воспитанников;
б) изучения характеристик образования детей в возрасте от 2 месяцев до 8 лет;
в) информирования родителей (законных представителей) и общественности относительно целей дошкольного образования, общих для всего образовательного пространства Российской Федерации.
Целевые ориентиры программы выступают основаниями преемственности дошкольного и начального общего образования. При соблюдении требований к условиям реализации Программы настоящие целевые ориентиры предполагают формирование у детей дошкольного возраста предпосылок к учебной деятельности на этапе завершения ими дошкольного образования
1.5.1. Целевые ориентиры, сформулированные в ФГОС дошкольного образования по обуч. тат
Целевые ориентиры на этапе завершения дошкольного образования по обучению детей татарскому языку
· ребёнок проявляет уважение к людям другой национальности, к их культурным ценностям;
· ребёнок понимает речь на татарском языке, в пределах, изученных тем, задаёт вопросы на татарском языке;
· у ребёнка формируется мотивация к дальнейшему обучению татарского языка на этапе школьного обучения.
УМК:
В возрасте 4 – 5 лет объём словарного запаса: 62 слова татарского языка.
В возрасте 5 – 6 летобъём словарного запаса: 45 слова татарского языка.
В возрасте 6 – 7 летобъём словарного запаса: 60 слова татарского языка.
Перед выходом в школу объём словарного запаса составляет 167 татарских слов

1.2 Көтелгән нәтиҗәләр

Уртанчылар төркеме балалары барлыгы 62 сүз үзләштерә. Актив сүзләр: әти, әни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш (49 сүз). Пассив сүзләр: утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз). Уртанчылар төркемендә балалар үзлектән сорау куймыйлар, сорауларны тәрбияче бирә, бары Хәлләр ничек? Дигән сорауны гына бирәләр, ел ахырында алар бер-берсен сыйлый белергә тиешләр.

Зурлар төркеме балалары барлыгы 45 сүз үзләштерә, уртанчылар төркемендә өйрәнгән сүзләр ныгытыла. Актив сүзләр: кишер, нинди, баллы, ничә, суган, бәрәңге, алты, җиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кәбестә, кызыл, сары, яшел, кирәк, юа, нәрсә кирәк, аш, ботка, кашык, тәлинкә, чынаяк, зәңгәр, күлмәк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстәл, урындык, карават, яратам, бар (38 сүз). Пассив сүзләр: бу нәрсә?, хәерле көн, нәрсә бар? күп (7 сүз). Барлыгы: 107 сүз. 2 нче уку елы ахырына балалар түбәндәге белемнәрне үзләштерергә тиешләр: Бу кем? Бу нәрсә? Нинди? Ничә? сорауларына өстәп, Кем анда? Кем юк? Син кем? Нәрсә кирәк? Нәрсә бар? сорауларына аңлап җавап бирергә; раслаучы сүзләрне: әйе, бар, инкарь итүче: юк аңлап куллана белергә; тәрбияче кушкан биремнәрне аңлап үтәргә (мә, бир, ал, утыр, сана, аша, эч, сал, ки, йокла, җырла); матур итеп исәнләшә, саубуллаша, рәхмәт әйтә белергә; балалар үзләре сорау куярга, гади диалогларда үзләрен ышанычлы сизеп сөйләшә белергә; төп хәрәкәтләрне белдерүче фигыльләрне аңлый һәм куллана белергә тиешләр (сикерә, уйный, җырлый, юа, ашый, эчә, ярата, кия, сала, утыра); әйберләрнең билгесен белдерә торган сүзләрне белергә: төсләр: кызыл, сары, яшел, зәңгәр; тәм: тәмле, баллы; зурлык: зур, кечкенә, күп, әз; билге: матур, чиста, пычрак, әйбәт; унга кадәр саный белергә; предметның урынын күрсәтергә: караватта, өстәлдә, урындыкта; грамматик конструкцияләр, гади җөмләләр төзергә; дүртьюллыкларны, җырларның сүзләрен яттан өйрәнергә, сәхнәләштерүдә катнашырга.

Мәктәпкә хәзерлек төркеме балалары ел дәвамында 60 сүз үзләштерә. Шуның өстенә алар уртанчылар, зурлар төркемендә өйрәнгән сүзләргә таянып аралашалар (62+45 сүз). Мәктәпкә киткәндә балалар барлыгы 167 сүз үзләштерергә тиеш. Актив сүзләр: син кем, хәерле көн, тычкан, бу кем? бу нәрсә? нишли?, йоклый, утыра, ашый, эчә, нишлисең?, ашыйм, эчәм, уйный, уйныйм, утырам, барам, кая барасың?, син нишлисең?,сикер, сикерәм, сикерә, йөгерә, төлке, йөгер, йөгерәм, чәк-чәк, өчпочмак, яшь, бүре, керпе, тавык, әтәч, үрдәк, чана, шуа, шуам, бие, бии, биим, ак, кара, җырла, җырлыйм, зур рәхмәт, китап укый, рәсем ясыйм, укыйм, дәфтәр, нәрсә яратасың?(пассив сүз). Мәктәпкә хәзерлек төркеме балалары Хәлләр ничек? Нинди? Ничә? Нәрсә кирәк? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә?Нишли? Син нишлисең? Кая барасың? сорауларын бер-берсенә һәм зурларга бирә белергә һәм аларга җавап бирергә; “Кибет”, “Командир”, “Дусларны сыйлыйбыз”, “Телефоннан сөйләшәбез” кебек уеннарны мөстәкыйль рәвештә оештырырга һәм уйнарга, аралашырга тиеш.

1.3 Программа буенча белем бирү дәрәҗәсен билгеләү

Сөйләм үсеше мониторингы уку елы башында һәм уку елы ахырында күзәтүләр рәвешендә үткәрелә. Балаларның татар телендә аңлау һәм сөйләшә (аралаша) белү күнекмәләрен уку елы башында (октябрь ае) һәм уку елы ахырында (апрель аенда) тикшерелә. Уртанчылар төркеме балалары белән тикшерү уку елы ахырында үткәрелә. Уку елы уртасында тематик тикшерү (декабрь, январь) үткәрергә мөмкин. Тикшерүне һәр бала белән аерым, 1–2 бала катнашында, ә йомгаклау эшчәнлеге булганда барлык балалар белән бергә дә үткәрергә була. Тикшерү вакыты 10-15 минутан артмаска тиеш. Биремнәр балаларның яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып үткәрелә, уен-бирем рус телендә аңлатыла. Биремнәр мавыктыргыч һәм кызыклы булырга тиеш. Сораулар ачык, төгәл итеп, интонация белән бирелә. Тикшерүче балаларның җавабын тыңлаганда елмаеп, кирәк булса җавапны дөресләп, бала әйтә алмаганда булышырга тиеш. Тикшерү барышында яңа материал бирелми. Тикшерүне эш дәфтәрләре, таратма, күрсәтмә рәсемнәр, интерактив тактада, проекцион техника экранында уеннар кулланып үткәрергә дә була. Биремнәр, уеннар өчен кирәк булган күрсәтмәлелек алдан әзерләнеп куелган булырга тиеш. Тикшерүче һәр биремгә аерым балл куеп бара. Тикшерү ахырында баллар саны кушыла һәм 5 кә бүленә. Шулай итеп, гомуми нәтиҗә ясала.

Уртанчылар төркеме балаларының «Минем өем»проекты буынча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү:

Сүз байлыгы	Бәйләнешле сөйләм

«Минем өем» проекты буенча өйрәнгән лексика-ны сөйләмдә кул-лану. (Өйрәнгән темалар буенча 4-5 рәсем күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (исәнме, сау бул, рәхмәт).	Боерыкны анлау, куллана белү (кил, утыр,сикер, аша,эч)	Тирә-юньдәге предметларның сыйфатын, күлә-мен белдерә торган сүзләрне аң-лап сөйләмдә куллану.	Аралаша белү (ягым-лы сүзләр әйтү,чакыру сыйлау, со-рап алу, тәкъдим итү, инкарь, итү, раслау).

Зурлар төркеме балаларының « Уйный – уйный үсәбез» проекты буынча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү:

Сүз байлыгы		Бәйләнешле сөйләм		
«Уйный-уйный үсә-без» проекты буен-ча өйрәнгән лекси-каны сөйләмдә кул-лану.(Өй-рәнгән темалар буенча 4-5 рәсем күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла.)	Ягымлы сүзләр куллану (исәнме, сау бул рәхмәт, исәнмесез, сау булыгыз.)	Боерыкны аңлау (кил, утыр, сикер ю, аша, эч, ки, сал)	Уен ситуациялардә. Үзлектән сорау бирә белү(Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?)	Аралаша белү (ягым-лы сүзләр әйтү, чакыру, сый-лау, сорап алу, тәкъдим итү инкарь итү раслау.)

Мәктәпкә хәзерлек төркеме балаларының “Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтз юллар” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү:

Сүз байлыгы		Бәйләнешле сөйләм		
Өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану (өйрәнгән темалалар буенча 5-6 рәсем яисә предмет күрсәтелә, бала татарча исемнәрен әйтә белергә тиеш)	Ягымлы сүзләр куллану (исәнме, саубул, рәхмәт, исәнмммесез, сау булыгыз, зур рәхмәт, хәерле көн, хәлләр ничек? әйбәт)	Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, уйна, ки, сал, эч, бие, җырла, йөгер, йокла)	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү (Нәрсә кирәк?, Нинди?, Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Кая барасың?)	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкдим итү, инкарь итү, раслау)

Нәтиҗәләрне билгеләү

Югары дәрәҗә 2,7 дән 3 кә кадәр	Бала сөйләмдә актив, сорауларга җавап бирә, яхшы аралаша.
Уртача дәрәҗә 2 дән 2,6 га кадәр	Сүз байлыгы бар, аралашуда бик актив түгел.
Уртачадан түбән дәрәҗә 1 дән 2 гә кадәр	Аңлый, русча җавап бирә.

2. Эчтәлекле бүлек

Балага үсеш юнәлешләре буенча белем бирү (биш белем өлкәсендә)

Социаль-коммуникатив үсеш. Балаларның социаль характердагы беренче күзаллауларын булдыру һәм балаларны социаль мөнәсәбәтләр системасына кертү; хезмәткә уңай мөнәсәбәт формалаштыру; үз тормышыңның куркынычсызлыгы нигезләрен һәм экологик аң (әйләнә – тирә дөнья куркынычсызлыгы) алшартларын формалаштыру максатларын тормышка ашыра. Балаларның Татарстан Республикасы, анда яшәүче халыклар, аларның хезмәте һәм профессияләре, туган як табигате турында белемнәрен уен эшчәнлеге вакытында тирәнәйтү. Балаларда патриотизм хисләре; үзен туган шәһәре (авылы), республикасы, иленең гражданины итеп тану; шәһәр, республика, ил символикасына (флаг, герб, гимнга) хөрмәт белән карауны һәм горурлану хисе тәрбияләү. Иҗтимагый чыгышы, расасы, теле, дине, җенесе һәм яшенә карамыйча, янәшәдә яшәүчеләргә (балаларга, өлкәннәргә) уңай мөнәсәбәт, түземлек (толерантлык); башка кешеләрнең хисләре, фикерләре, теләкләренә, карашларына хөрмәт тәрбияләү, үзенең башкалар фикере белән риза булмавын дәлилли яисә үз позициясен яклый белергә өйрәтү. Башка ил, этнос халыклары белән позитив аралашуның, хезмәттәшлек итүнең мәгънәсен аңлату. Якындагы социумда үз урыны, теге яки бу төркемдәге кешеләргә нинди мөнәсәбәттә булуы (балалар бакчасындагы төркем яисә бию түгәрәге әгъзасы, спорт мәктәбе укучысы, булачак гимназист һ. б.) турында күзаллаулар формалаштыру. Гаилә тарихына (карт бабай, бабай, карт әби, әби) карата кызыксыну тәрбияләү. Гаиләң белән горурлану хисләре, гаилә әгъзаларының уңышларына сөенү, бүләкләрен игътибарсыз калдырмау күнекмәләре тәрбияләү. Идел буе халыкларының әдәби әсәрләре, нәфис һәм мультипликацион фильмнары, әйләнә-тирәдәге тормыш турындагы күзаллауларын сюжетлы-рольле һәм режиссёрлык уеннарында иҗади куллануларына булышлык итү. Балаларның сәхнәләштерү һәм кую өчен Идел буе халыкларының әкиятләрен, шигырьләрен, җырларын, биюләрен мөстәкыйль сайлап алуларын хуплау; куелачак спектакльгә кирәкле атрибутлар һәм декорацияләр әзерләргә, үзара вазифаларны билгеләргә һәм рольләр бүлешергә булышу. Театральләшкән эшчәнлектә театрның төрле төрләрен (бибабо, бармак, курчак, рәсемнәр һ. б. театрлар) куллану. Сәхнә сәнгатенә карата кызыксыну үстерү. Коллективта сүзле уеннар уйнарга омтылышларын хуплау. Идел буе халыклары уеннарын уйнау тәҗрибәсен баету.

Танып-белү үсеше. Балаларда танып белү ихтыяҗларын һәм акылны үстерү; Татарстан Республиканың төп символикасы, географик урыны, анда яшәүче халыкларның традицияләре, гореф–гадәтләре, йолалары белән таныштыру; туган як табигате турындагы белемнәрен киңәйтү, туган якта ешрак очрый торган үсемлек һәм хайваннарга карата кызыксынуны үстерү максатларын тормышка ашыра. Туган як тарихы, мәдәнияты, сынлы сәнгать, туган якның табигате белән таныштыру исәбенә балаларның күзаллауларын киңәйтү. Туган як табигате, климаты, кешеләренең тормышы белән таныштыруны дәвам итү. Үз шәһәренең (авылының) истәлекле урыннары, халык һөнәрләре, милли кухня, Татарстан Республикасы халыкларының тел культурасы белән таныштыру. Картада туган шәһәрен, республикасын, башкаланы, Татарстандагы эре шәһәрләрне (Әлмәт, Яр Чаллы, Түбән Кама, Бөгелмә, Яшел Үзән һ. б. ны) күрсәтә һәм атый белергә өйрәтү. Борынгы шәһәрләр (Биләр, Болгар), аларның тарихы, культурасы, көнкүреше белән таныштыру. Авыл һәм шәһәр кешеләренең көнкүрешен чагыштырырга өйрәтү. Татар һәм рус халкының яши торган өе, йорт кирәк-яраклары, өс киемнәре үзенчәлекләренә игътибар итү. Туган шәһәрендә бара торган позитив үзгәрешләрне (балалар бакчалары, спорт комплекслары, театрлар һ. б. төзелү) күрә белергә өйрәтү. Казанның эре промышленность һәм сәүдә үзәге булуы, татар халкының элек-электән игенчелек, терлекчелек, күн эшкәртү, сәүдә белән шөгыльләнүе турында балаларга сөйләү. Туган шәһәренең, башка шәһәрләрнең символикасын өйрәнүне дәвам итү, үз халкының бер өлеше булуын аңлый белергә ярдәм итү. Милли һәм дөнья культураларының үткәненә һәм бүгенге сенә балаларны якынайту. Музыка һәм театр сәнгатенең күренекле шәхесләре, аларның тормыш һәм иҗат юллары белән таныштыру (композиторлар: С. Садыйкова, С. Сәйдәшев, Ф. Яруллин һ. б., җырчылар: Ф. Шаляпин, И. Шакиров, Р. Ибраһимов һ. б., театр режиссёрлары: М. Сәлимҗанов, К. Тинчурин һ. б., В. Качалов, Г. Камал исемендәге театр актёрлары һ. б.). Аларның тормышларына һәм эшчәнлекләренә кызыксыну уяту.

Күренекле фән эшлеклеләренең тормышы һәм эшчәнлекләре белән таныштыру (Н. И. Лобачевский, К. Ф. Фукс, И. М. Симонов, Н. Н. Зинин, А. М. Бутлеров, А. Е. Арбузов һ. б.). Балаларның танып белүгә карата кызыксынуларын канәгатьләндерү, Казан (Идел буе) федераль университеты укытучылары һәм аны тәмамлаучылар турында мәгълүмат бирү. Милләтебез каһарманнарының Бөек Ватан сугышында күрсәткән батырлыклары турында сөйләү (М. Җәлил, Г. Гафиятуллин, М. П. Девятаев, П. М. Гаврилов, Н. Г. Столяров һ. б.). Әти-әниләрне балаларга әби һәм бабаларының сугышта алган бүләкләре турында сөйләргә җәлеп итү. Ватанны саклаучыларга карата хөрмәт хисләре тәрбияләү (һәйкәлләр, обелискларга чәчәкләр кую һ. б.). Табигатьне саклау буенча балаларның белемнәрен тирәнәйтү. Туган якның тере һәм тере булмаган табигатенә сакчыл караш тәрбияләү, табигатькә катнашуыңнан соң туган уңай һәм тискәре нәтиҗәләрне алдан күрә белергә өйрәтү, табигатьнең ресурсларына сакчыл мөнәсәбәт тәрбияләү, аны рациональ файдалану күнекмәләре формалаштыру. Үсемлек һәм җиләкләрне җыю кагыйдәләре белән таныштыру. Дәүләт тыюлыклары, анда яшәүче тереклек ияләре, Татарстан Республикасының Кызыл китабына кертелгән үсемлек (флора) һәм хайваннар (фауна) төрләре белән таныштыруны дәвам итү. Хайваннар һәм үсемлекләр дөньясында сирәк очрый торган төрләргә сакчыл караш кирәклеген балаларның аңнарына җиткерү. Татарстанның елга, күлләрендә яшәүче тереклек ияләре белән таныштыру. Кеше тормышында чишмә, елгаларның тоткан урыны, әһәмияте турында сөйләү. Республика сулыкларын чиста тотарга теләк уяту. Туган як табигатенең матурлыгына, андагы форма, ис, төс муллыгына игътибар итү. Табигатьтәге үзгәрешләрне күрә белергә өйрәтү.

Сөйләм үсеше. Әйләнә–тирәдәге кешеләрнең үзара мөгамәләсенең конструктив ысул һзм чараларын үзләштерү; балада китап укуда кызыксыну һәм ихтыяҗ формалаштыру максатларын тормышка ашыра. Балаларны матур әдәбият әсәрләре, халык әкиятләре, фольклоры белән таныштыру. Татар теленә карата тотрыклы кызыксыну үстерү. Мәгълүмати аралашу технологияләре, аудио- һәм видеоязмалар, уку-укыту методик комплектлары ярдәмендә предметны, аның билгесен, хәрәкәтен белдерүче сүзләрне актив кулланышка кертү, гади аралашу өчен кирәк булган сөйләм берәмлекләре байлыгы булдыру. Балаларның сүз байлыгын арттыру. Төзелеше ягыннан катлаулы булмаган хикәя һәм сорау җөмләләр төзү күнекмәләрен ныгыту. Үзе турында, бер кеше гамәлләрен сурәтләгән ситуатив картиналар сериясе буенча, сюжетлы рәсемнәр, үз күзәтүләреннән чыгып, зур булмаган (3–5 җөмләле) хикәяләр төзи белергә өйрәтү. Балаларның төрле эшчәнлек вакытында татар халык фольклор әсәрләрен, еш кулланыла торган сүзләр һәм әйтемнәрне файдалануга омтылышларын хуплау. Татар телендә сөйләүче әңгәмәдәшенең сөйләмен тыңлый белүне формалаштыру, нәрсә турында сөйләгәнен аңларга тырышу, телне аз белүенә карамастан, аның белән әңгәмәгә кереп, аралашырга омтылышын хуплау. Балаларны татар телен киләчәктә (башлангыч мәктәптә) тагын да аңлабрак, төшенеп өйрәнергә әзерләү.

Нәфис-нәфасәти үсеш. Балаларда әйләнә–тирәдәге матурлыкка кызыксыну уятуны һәм үзләрен күрсәтү ихтыяҗларын канәгатьләндерүне; балаларның музыкальлекләрен, музыканы, матур әдәбият, фольклор әсәрләрен хис-тойгы белән кабул итү сәләтләрен үстерү максатларын тормышка ашыра. Балаларны татар халкының сәнгате (музыка, бию, рәсем сәнгате, матур әдәбият әсәрләре), анда яшәүче атаклы кешеләр белән таныштырып, аларда әхлакый-патриотик хисләр тәрбияләү. Милләтебезнең дини йолалары, халык авыз иҗаты, сынлы сәнгате һәм архитектурасы, музыка сәнгате белән таныштыру балаларда Туган илне ярату хисе тәрбияләргә булыша. Милли орнамент элементлары белән таныштыруны дәвам итү. Балалар белән «яшәү агачы» образын карау. Балаларның игътибарын композициянең үзенчәлегенә (симметриясез), шул ук вакытта төрле төсләр файдаланылган чәчәк бәйләменә юнәлдерү. Төрле материаллар кулланырга, реаль һәм әкияти образларны (Идел буе халыклары әкиятләрендәге геройларны да кертеп) сурәтләүнең төрле ысулларын берләштерергә мөмкинлекләр бирү. Республика тормышында булган истәлекле вакыйгаларны рәсемнәрдә чагылдыра белүләрен хуплау. Балаларның эшләрен бергәләп карау, нәрсә ясаганнары турында сөйли белергә өйрәтү. Балаларга эшләренең тематикасын киңәйтүгә булышлык итү. Актүбә һәм Шәмәрдән

уенчыкларын натурадан карап әвәли һәм аларның характерлы үзенчәлекләрен бирә белергә өйрәтү. Ике-өч фигурадан торган скульптура төркемнәрен катлаулы булмаган сюжетларга («Сабантуйда», «Чәй эчкәндә», «Ат чабышлары» һ. б.га) берләштерү. Идел буе халыкларының әдәби әсәрләре геройларын күзаллау юлы белән әвәли белү күнекмәләрен формалаштыру. Туган шәһәре (авылы) тормышындагы вакыйгаларны чагылдыручы сюжетларны мөстәкыйль сайлый белүләрен активлаштыру. Башка белем бирү өлкәләренең эчтәлеге белән ярак-лаштырып, балалар эшләренең тематикасын киңәйтү. Балаларны Г. Тукай әсәрләре һәм аның иҗатын чагылдыручы сәнгать төрләре (Ф. Яруллинның «Шүрәле», Ә. Бәшировның «Су анасы» балетлары, Н. Җиһановның «Кырлай» симфониясе, Б. Урманче, И. Казаков, Б. Әлменов, Ф. Әминов һ. б. ның сынлы һәм рәсем сәнгатьләре әсәрләре) белән таныштыруны дәвам итү. Сәнгатькә карата уңай караш формалаштыру. «Казан» милли-мәдәни үзәгенең милли-мәдәният музеенда булу, анда борынгыдан сакланып калган өй кирәк-яраклары: көмеш подностлар, савыт-саба, бизәк төшерелгән бакыр кувшиннар, комганнар, йорт хайваннары фигуралары формасындагы бронза йозаклар; җәмәгать биналарының интерьерларын һәм экстерьерларын бизәүче декоратив композицияләр белән таныштыру. Борынгы бизәнү әйберләрен: йөзекләр, алкалар, беләзекләр, чулпылар, яка чылбырлары, хәситәләр һ. б.ны карау. Хәзерге заман рәссам-ювелирларның (И. Фазылҗанов, С. В. Ковалевская, В. О. Ковалевский һ. б.ның) иҗатлары белән таныштыру. Балаларның игътибарын бизәнү әйберләренең милли үзенчәлекләренә юнәлдерү. Татар халкының үзенчәлекле сәнгати һөнәре булган укабелән чигү турында сөйләү. Чигелгән түбәтәйләр, хатынкызның бәрхет аяк киеме, күкрәкчәләр, калфаклар һ. б.ны карау. Бигрәк тә популяр булган композицияләргә – «алтын каурый», чәчәк бәйләме, кошлар, бодай башагы, йолдызлар һәм ярымай мотивларына һ. б.га игътибар итү. Туган шәһәр (авыл) архитектурасы – мәчет һәм храм архитектуралары (Кол Шәриф мәчете, Раифадагы Богородицкий ир-атлар монастыре) белән таныштыру эшен дәвам итү. Балаларны татар халкының музыка культурасына якынайту. Татар композиторларының музыкаль әсәрләрен тыңлау. Татарстан Республикасы, Россия Федерациясенең Дәүләт гимннары белән таныштыру. Горурлык хисләре тәрбияләү.

Физик үсеш. Балаларның сәламәтлеген саклау, аларда сәламәтлек культурасы нигезләрен формалаштыру; физик культура эшчәнлегенә кызыксыну һәм аңлы караш, гармонияле физик үсеш формалаштыру максатларын тормышка ашыра. Татар халык хәрәкәтле уеннарын, физминуткалар кулланып балаларның хәрәкәт активлыгын үстерү, татар халык бәйрәмнәре, халык уеннары аша балаларның физик үсешен камилләштерү. Чәй янына бирелә торган милли камыр ризыклары: гөбәдия (дөге, йөзем һәм йомырка белән), кабартма, бавырсак, талкыш-кәләвә, чәкчәк, кош теле белән таныштыру. Балаларга республикадан читтә дә танылган дәвалану-ял итү урыннары һәм санаторийлар («Васильево», «Сосновый бор» («Нарат урманы»), «Крутушка», «Бакирово», «Санта» һ. б.) белән танышу мөмкинлеге бирү. Хәрәкәтле халык уеннарын үзгәртеп төрләндерү күнекмәләре бирү. Милли уен-ярышларда («Таяк тартыш», «Аркан тартыш», «Капчык белән сугыш» һ. б.да) катнашасы килү теләге уяту. Кеше тормышында спортның әһәмияте турында күзаллау формалаштыру. Милли спорт төре – көрәш белән таныштыру. Спорт өлкәсендәге билгеле уңыш-казанышлар белән таныштыру. Идел буе халыкларының төрле эчтәлекле уеннарын мөстәкыйль эшчәнлек вакытларында файдалана белү күнекмәләрен ныгыту. Хәрәкәтле уеннарда балаларда көч, җитезлек, кыюлык, тәвәккәллек, түземлек кебек сыйфатлар тәрбияләү. Уен нәтиҗәсен гадел бәяли белүләрен хуплау. Халык уеннары белән кызыксынуларын үстерү.

2.1.2 Программаны тормышка ашыруда төрле технологияләр, формалар, алымнар, методлар һәм чаралар

Татар телен өйрәтүдә кулланыла торган чаралар:

1.Эшчәнлек эшкәртмәләре, диагностик материаллар.

2.Тавышлы күрсәтмәлелек (һәр проект өчен аудиоязмалар, анимацион сюжетлар, мультфильмнар).

3.Картиналы һәм картиналы-дидактик күрсәтмәлелек (таратма һәм күрсәтмә рәсемнәр, җырлы-биюле уеннар, театр эшчәнлеге өчен материаллар.

4.Символик, график күрсәтмәлелек (пиктограммалар).

5.Күләмле күрсәтмәлелек (макетлар, муляжлар, уенчыклар)

6.Интерактив уеннар.

7.Эш дәфтәрләре.

Эш төрләре һәм формалары:

Программа бурычларын үтәүдә эш формаларының, практик гамәли алымнарның, чараларның әһәмияте зур. Төп эш төрләре булып түбәндәгеләр тора:

1.Предметлар белән эш: тасвирлау, уенчык белән диалог төзү, уен һәм әкиятләрдә катнашу.

2.Рәсемнәр белән эш: тасвирлау, үстерешле диалог.

3.Сюжетлы-рольле уеннар;

4.Әйлән-бәйлән, җырлы-биюле уеннар өйрәнү (аудиоязмага таянып).

5.Театральләштерү, сәхнәләштерү (бармак театры, битлекләр, костюмнар, театр күрсәтү (әти-әниләргә, башка төркем балаларына).

6.Хәрәкәтле уеннар: туп белән уеннар, “Командир” уены, әйлән-бәйлән уен, зарядка уеннары.

7.Иҗади һәм ситуатив уеннар: рольле уеннар, интервью, ситуатив күнегүләр.

8.Ситуатив, логик күнегүләрне ишетеп, аңлап эшләү.

9.Үстерелешле диалоглар (зурлар һәм яшьтәшләре белән үзара аралашу).

10.Аудиоязмалар тыңлау, кушылып әйтү, җырлау, кабатлау, ишеткән сүзне рәсемдә табып күрсәтү.

11.Анимацион сюжетлар, мультфильмнар карау.

12.Интерактив уеннар.

Аудиоязмалар

Аудиоязмалар яңа сүз өйрәтү, сөйләм үрнәкләре үзләштерү, уеннар, кыска җырлар өйрәтү, өстәл театры күрсәтү вакытларында куллану өчен кулай. Аларны һәр эшчәнлектә куллану мөһим түгел.

Яңа сүзләр өйрәтү технологиясе

Балаларны татар телендә сөйләшергә һәм аралашырга өйрәтү билгеле бер күләмдәге сүз байлыгы булдырудан башлана. Яңа сүзләр үзләштерү процессында махсус сайлап алынган күнегүләр төп чара булып тора. Юнәлеше һәм характеры ягыннан лексик күнегүләрне икегә бүлеп карыйлар: әзерлек күнегүләре һәм сөйләм күнегүләре. *Әзерлек күнегүләре* балаларны яңа сүзләрне файдаланып сөйләргә әзерли. Бу күнегүләр лексик берәмлекләрне хәтердә калдырырга ярдәм итәләр. *Сөйләм күнегүләре* лексик күнегүләрнең бер төре буларак, үзләштерелгән лексик берәмлекләр җирлегендә ситуацияләргә бәйле сөйләм эшчәнлеген барлыкка китерәләр. Яңа сүз өйрәтү төп методик алымнарның берсе булып тора:

-яңа сүз тәрбияче тарафыннан ачык, төгәл итеп күрсәтмә рәсем ярдәмендә әйтелә;-аудиоязмадан тыңлатыла, кабатлатыла;

-ишеткән сүзне бала рәсемнән табып күрсәтә һәм әйтә;

-сүзләр тизрәк истә калсын өчен сүз кат-кат әйттерелә, аңлашылмаган очракта, аның русча тәрҗемәсе бирелә;

-төрле эш формаларында (пышылдап, күмәкләп, төркемнәргә бүленеп, хәрәкәтләнеп әйтеп) өйрәтелә;

-уеннар кулланып (“Ватык телефон”, “Кайтаваз”...) ныгытыла;

-яңа сүз, таныш булган сүзләр белән грамматик конструкцияләрдә ныгытыла, мәсәлән: зур туп, чиста туп;
-аралашуда кулланыла (бала өйрәнгән яңа сүзләрне, конструкцияләрне бары аралашуда аңлап куллана);
-бала теге яки бу сүзне аның төгәл мәгънәсен аңлап үзләштереп калсын өчен телдән инкарь итү яисә раслау күнегүләре үткәрергә мөмкин;
-өйрәнелгән сүзләрне хәтердә калдыру максатыннан төрле уеннар оештырырга була: “Исемен әйтсәң бирәм”, “Мин күрсәтәм, син әйт”, “Сорап ал”, “Серле кәрзин” һ.б.

Баланың сөйләмен оештыру өчен исемнең алмашлык (мин, син, бу), сан (1 дән 10 га), сыйфат (тәм, күләм, төс, эчке сыйфатлар) һәм фигыль белән бәйләү грамматик конструкцияләре кулланыла.

Фигыль белән таныштыру боерык фигыльләрдән башлана (бар, сикер, аша һ.б.). Уртанчылар төркемендә балаларга боерык фигыльләрне аңлап үтәүләрен таләп ителә. Зурлар төркемендә балалар кайбер боерыкларны үзләре бирә (сикер, аша, уйна) һәм аңлап үтиләр. Мәктәпкә әзерлек төркемнәрендә балалар үзлектән Нишли? Син нишлисең? сорауларын бирәләр һәм аңлап җавап кайтаралар.

Диалогик сөйләм

Программаның төп асылы булып аралашуга чыгу тора. Аралашуга чыгу өчен диалогик сөйләмнең әһәмияте бик зур. Диалогик сөйләмгә өйрәткәндә гадидән катлаулыга дигән дидактик принципка таянып эшләү кулай. Диалогик сөйләмдә иң отышлы алым – сорау-җавап рәвешендә (сорау-информация алу берәмлеге) һәм теләк белдерә торган: теләк, үтенү, тәкъдим итү, ризасызлык төсмере булырга мөмкин. Еш кына сораудан соң, әңгәмәдәшнең җавап репликасы килә, раслау яисә инкарь рәвешендә булырга мөмкин.Реплика-җавап сорау рәвешендә дә булырга мөмкин: *Нинди эти?* Бу вакытта әңгәмәдәшнең җавабы тулы да, ким дә булырга мөмкин: *Матур эти;* яисә: *Матур.*

Мәктәпкәчә яшьтәге балаларга ситуатив - тематик принцип нигезендә, диалогик сөйләмне үстерү буенча түбәндәге типтагы күнегүләр тәкъдим итәргә мөмкин:
- уен ситуацияләрендә катнашу;
- тәкъдим ителгән үрнәк буенча кечкенә диалоглар төзү;
- тематик диалоглар төзү;
- сәхнәләштерүдә катнашу;
- рольләргә бүлеп сөйләү.

Диалоглар белән эшләү коммуникатив юнәлештә алып барылырга тиеш. Тәрбияче аларның балалар сөйләменә кирәкле формаларын эшләргә һәм төрле шартларда куллану мөмкинлеген исәпкә алырга тиеш. Тәрбияче, сөйләмгә эмоциональ бизәлеш өстәү өчен, төрле формаларны кулланырга; эш эчтәлегенә туры килә торган интонация, ишарәләр, мимикалардан файдаланырга һ.б. өйрәтергә тиеш. Шул ук вакытта, диалогны сорау бирү һәм аңа җавап алу дип кенә уйларга ярамый. Балаларны диалогик сөйләмгә хас булган башка (сорау һәм җаваплардан тыш) ситуацияләр, репликалар, көндәлек аралашу формаларына да өйрәтергә кирәк.

Аралашуга чыгу өчен нәтиҗәле чаралар булып аудиоязмалар, эш дәфтәрләре, анимацион сюжетлар тора.

Эш дәфтәрләре

Эш дәфтәрләре эшчәнлектә өйрәнелгән материалны ныгытуны күздә тотып төзелгән. Дәфтәрләр белән эшләгәндә балалар кабатлыйлар, бер-берсенә сораулар бирәләр, тәрбияче белән аралашалар. Балалар үзләренең эш дәфтәрләрен өйгә алып кайтып өйрәнелгән материалны кабатлый алалар. Бу дәфтәрләр белән әти-әниләр дә, төркем тәрбиячеләре дә эшли ала, чөнки биремнәр рус телендә язылган. Дәфтәрдәге эшнең нәтиҗәсе уртанчылар төркемендә сүзне ишетеп, аңлап, предметларны табып, парлаштырып, чагыштырып, аларның сыйфатын, санын билгеләүгә китерсә, зурлар төркемендә балаларны үзара аралашуга этәрә һәм бу мәктәпкә әзерлек төркемнәрендә дәвам итә. Иң катлаулы биремнәр мәктәпкә әзерлек төркеме өчен төзелгән. Бу төркемдә хәрәкәтне белдерүче

сүзләр, яки фигыльләр күп кулланыла. Балаларны ситуацияләргә куеп, сораулар биреп диалогка этәрәбез. Берүк вакытта, фигыльләр боерык формада (утыр, уйна һ.б.), 2-нче зат алмашлыгына тәңгәл формада (яки утыра, укый, шуа, ашый һ.б.), һәм дә инде үзе турында 1-нче зат алмашлыгын кулланып өйрәтелә (уйныйм, утырам, барам, эчәм һ.б.). Балалар бер-берсенә, өлкәннәргә сораулар бирергә өйрәнәләр: бу нәрсә, нишли, син нишлисең, нәрсә кирәк, нинди һ.б. Җөмләләр төзү баланың уйлавын таләп итә, чөнки алар 3-4 сүздән торалар. Мәсәлән: Аю караватта йоклый. Куян чана шуа. Песи бит юа һ.б.. Мәктәпкә әзерлек төркемендә өченче бирем җыр формасында бирелә.Бу биремнәрне интерактив такта һәм экраннарда эшләп була.

Анимацион сюжетлар

Анимацион сюжетлар балаларның белгән сүз байлыгына, яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып төзелгән. Сюжетны караганнан соң, балалар белән әңгәмәләр үткәрелә, алда өйрәнелгән уен ситуацияләрен кабатларга тәкъдим ителә.

Төрле эшчәнлекләрдә белем бирү формалары

<table>
<tr><th>Хәрәкәт</th><th>Уен</th><th>Хезмәт</th><th>Танып-белү</th><th>Аралашу</th></tr>
<tr><td>-уен
-хәрәкәт элементларын кулланып әңгәмә үткүрү
-физминуткалар</td><td>-күзәтү
-уку
-уен
-әңгәмә
-күмәк уен (тәрбияче; балалар белән)
-сюжетлы-рольле уен
-кагыйдәле уен
-экскурсия
-бәйрәм</td><td>-күмәк эшчәнлек
-әңгәмә
-карау
-уен
-дежур тору</td><td>-күзәтү
-сюжетлы-рольле уен
-хикәя
-үстерүле уен
-әңгәмә
-ситуатив сөйләшү
-уку</td><td rowspan="4">-уку
-хикәя
-әңгәмә
-өстәл театры
-балалар белән аралашу
-шигыр ятлау
-уен (дидактик, театральләштерелгән, режиссер)
-табышмакларга җавап табу
-текстлы хәрәкәтле уен
-тәрбияче белән аралашу</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Матур әдәбият, фольклорны кабул итү</td><td>Рәсем</td><td>Музыка</td><td>Төзү</td></tr>
<tr><td rowspan="2">-карау
-уен
-бизәү
-күргәзмәләр
-ясау</td><td rowspan="2">-музыка тыңлау
-җырлы-биюле уен
-җырлау</td><td rowspan="2">-уен
-күзәтү
-карау</td></tr>
<tr><td>-уку
-әңгәмә
-хикәя
-уен
-викторина
-инсценирование</td></tr>
</table>

2.2 Бәйрәмнәр һәм күңел ачу чаралары

Балалар бакчасында ел дәвамында төрле бәйрәмнәр, кичәләр, язучыларның туган көннәре, татар халкының милли бәйрәмнәре уздырыла. Болар “Сөмбелә”, “Каз өмәсе”, “Нардуган”, “Нәүрүз”, “Карга боткасы”, “Сабантуй”; Г.Тукай, М.Җәлил, А.Алиш һәм башка язучыларның туган көннәре һ.б. бәйрәмнәр. Балаларда матурлыкны тоя, күрә белү сәләтен устерүдә, туган якны ярату, халкыбызның гореф-гадәтләренә, йолаларына, милли бәйрәмнәренә ихтирам тәрбияләүдә халык педагогикасы чараларының йогынтысы зур. Тик балаларны халык авыз иҗаты белән таныштырганда тәрбияче яисә әти-әни аны матур, тәэсирле итеп укырга яисә сөйләргә тиеш**.** Болардан тыш халык авыз иҗаты җәүһәрләре - экиятләр, мәкаль-әйтемнәр, сынамышлар, табышмаклар,балалар уеннары, фольклор

әсәрләрен куллану зур әһәмияткә ия. Бәйрәмнәр – халыкны милләт итеп берләштерә торган чараларның берсе. Шул фикерне истә тотып, шушы юнәлештә бәйрәмнәр үткәрү матур традициягә әйләнде. Һәр бәйрәм ахырында төрле милли ризыклар белән чәй эчү оештырыла. Мондый чаралардан балалар да, олылар да бик канәгать кала, шуңа алар һәр кичәне, бәйрәмне көтеп ала, үзләре дә бик теләп катнаша.

№	**Бәйрәмнең исеме**	**Үткәрү вакыты**
1.	“1 нче сентябрь – белем көне”.	Сентябрь.
2.	“Әнием – матурым”. Әниләр көненә багышланган бәйрәм.	Ноябрь.
3.	“Туган телем – бөек анам теле.” Халыкара телләр көненә багышланган бәйрәм.	Февраль.
4.	“Нәүрүз мөбарәк булсын!” Татар халкының милли бәйрәме.	Март.
5.	“Без – Тукай оныклары”. Татар халкының бөек шагыйре Габдулла Тукайның истәлегенә.	Апрель.
6.	Без – бәхетле балалар!” Балаларны яклау көненә багышланган бәйрәм.	Июнь.
7.	“Сабан туе - хезмәт туе”. Татар халкының милли бәйрәме.	Июнь.
8.	“Мин яратам сине, Татарстан!” Республика (шәһәр) көненә багышланган бәйрәм.	Август.

2.3 Балалар белән үзара бәйләнеш

№	Эш төрләре	Үткәрү вакыты	Җаваплы кеше
1.	Программа материалларын үзләштерү дәрәҗәсенең мониторингы	Окттябрь 2020 ел. Апрель 2021 ел	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче Гайзуллина М.М.
2.	Сәләтле балаларны төрле бәйгеләрдә, бәйрәмнәрдә катнаштыру	Сентябрь - май.	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче Гайзуллина М.М.
6.	Татар халкының, Татарстан Республикасында яшәүче халыкларның милли йолалары, гореф гадәтләре белән танышу, бәйрәмнәр, кичәләр. Төрле чаралар оештыру	Сентябрь - май.	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче Гайзуллина М.М.
7.	Балаларны Г.Тукай әсәрләре белән таныштыруның системалы эшен дәвам итү (мультфильмнар карау, балаларның рәсемнәре...). Г.Тукай әкиятләренә күргәзмә оештыру.	Сентябрь - май.	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче Гайзуллина М.М.

8.	Татар язучылары һәм Татарстан Республикасында яшәүче башка халыкларның әсәрләре һәм караган мультфильмнар буенча балалар белән күмәк эш әзерләү.	Сентябр – май.	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче Гайзуллина М.М.
9.	Укыту эшчәнлеге дәверендә гаилә клубы төркемнәрендә, гаиләдә балалар белән региональ компонентларны күз алдында тотып укыту- тәрбия процессын оештыру.	Сентябрь - май.	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче, тәрбиячеләр
10	Ачык ишекләр көне	Май	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче Гайзуллина М.М.

2.4 Бакчада тәрбияләнүче балаларның гаиләре белән үзара бәйләнеш

№	Эш төрләре	Вакыты	Җаваплы кеше	Үтәлү турында билге
1.	Бәйрәм иртәләренә хәзерләнүдә ярдәм күрсәтү, ТР яшәүче халыкларның һәм татар халкының мәдәнияте, гореф-гадәтләре белән таныштыручы бәйрәмнәрне һәм күңел ачу чараларын оештыру һәм үткәрү.	Ел дәвамында	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче Гайзуллина М.М.. һәм тәрбиячеләр.	
2.	Группа почмакларындагы «Татарча сөйләшәбез" стендларындагы мәгълүматны вакытында алыштырып тору	Ел дәвамында	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче Гайзуллина М.М.	
3.	Әти-әниләр җыелышы. Тема: "МАДОУда 2020–2021 нче уку елына эшне оештыру". Чыгыш: «Без бакчабызда балаларны ничек татар теленә өйрәтәбез. 2020-2021 нче уку елына бурычлар».	Сентябрь	Балалар бакчасы мөдире, өлкән тәрбияче, татар теленә өйрәтүче тәрбияче Гайзуллина М.М.	
4.	Балаларны татар теленә, туган телгә өйрәтү буенча әти-әниләр белән индивидуаль консультацияләр, әңгәмәләр.	Ел дәвамында	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче Гайзуллина М.М.	
5.	Бакчага яңа гына килгән татар балаларының һәм уртанчылар төркеменә күчкән рус балаларының әти-әниләрен анкеталаштыру.	Октябрь	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче Гайзуллина М.М.	
6.	Кечкенәләр төркеме балаларының әти-әниләре белән индивидуаль әңгәмәләр: «Үсеп килүче буында туган телгә – татар теленә мәхәббәт тәрбияләү».	Ел дәвамында	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче. Гайзуллина М.М.	

7.	Балалар бакчасында конкурс эшчәнлеген оештыру, әти-әниләрне ике дәүләт телен өйрәнүдә активлаштыру (рәсем конкурслары, мультфильмнар, шигырьләр, әкиятләр буенча кул эшләре конкурсы, шигырь сөйләүчеләр бәйгесе).	Ел дәвамында	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче Гайзуллина М.М. өлкән тәрбияче, тәрбиячеләр.	
8.	Әти-әниләр өчен консультация: «Бала сәламәтлеген бергәләп кайгыртыйк".	Декабрь	Татар теленә өйрәтүче тәрбияче Гайзуллина М.М.	

3. Оештыру бүлеге

3.1 Психологик-педагогик шартлар

Программа предполагает создание следующих психолого-педагогических условий, обеспечивающих развитие ребенка в соответствии с его возрастными и индивидуальными возможностями и интересами.

1. Личностно-порождающее взаимодействие взрослых с детьми, предполагающее создание таких ситуаций, в которых каждому ребенку предоставляется возможность выбора деятельности, партнера, средств и пр.; обеспечивается опора на его личный опыт при освоении новых знаний и жизненных навыков.

2. Ориентированность педагогической оценки на относительные показатели детской успешности, то есть сравнение нынешних и предыдущих достижений ребенка, стимулирование самооценки.

3. Формирование игры как важнейшего фактора развития ребенка.

4. Создание развивающей образовательной среды, способствующей физическому, социально-коммуникативному, познавательному, речевому, художественно-эстетическому развитию ребенка и сохранению его индивидуальности.

5. Сбалансированность репродуктивной (воспроизводящей готовый образец) **и продуктивной** (производящей субъективно новый продукт) **деятельности,** то есть деятельности по освоению культурных форм и образцов и детской исследовательской, творческой деятельности; совместных и самостоятельных, подвижных и статичных форм активности.

6. Участие семьи как необходимое условие для полноценного развития ребенка дошкольного возраста.

7. Профессиональное развитие педагогов, направленное на развитие профессиональных компетентностей, в том числе коммуникативной компетентности и мастерства мотивирования ребенка, а также владения правилами безопасного пользования Интернетом, предполагающее создание сетевого взаимодействия педагогов и управленцев, работающих по Программе.

3.2 Татар теле кабинетында

Предметлы-үстерелешле мохитне оештыру үзенчәлекләре

Татар телендә дөрес сөйләшергә өйрәтү өчен, балаларны кызыксындыра алырлык аралашу даирәсе булдыру, сюжетлы уеннар оештыру, гомүмән, баланың актив сөйләмен үстерү зарур. Тәрбиячегә татар телен өйрәнүче мәктәпкәчә яшьтәге балаларның телне ясалма тудырылган тел мохитендә үзләштерүләрен онытмаска кирәк. Татар телен өйрәтү шөгыльләре өчен балалар бакчасында махсус бүлмә бар. Бу бүлмәдә РФ һәм ТР дәүләт символлары, туган шәһәр, башкаладагы истәлекле урыннарның фотографияләре, татар, рус халыкларның декоратив-гамәли сәнгать үрнәкләре сүрәтләнгән альбомнар, үстерешле уеннар, татар халык әкиятләренең геройлары, уенчыклар: куян, аю, песи, эт, төрле төстәге һәм төрле зурлыктагы туплар, төрле төстәге күлмәкләрдән курчаклар, татар,

рус халыкларының милли киемнәреннән курчаклар, дидактик һәм таратма материаллар,кирәкле мәгълүматларны истә калдырырга ярдәм итә торган схемалар, балалар өчен матур әдәбият, методик кулланмалар, яшелчә һәм җиләк-җимеш муляжлары һ.б. бар. Татар теле бүлмәсендәге уенчыклар зур, ачык төстә, балаларны җәлеп итәрлек, уенчыклар аларның буе җитәрлек шкафларда урнаштырылган. Шул вакытта уенчыклар баланың сәламәтлеге өчен куркыныч тудырмыйлар.

1. РФ и ТР символикасы (герб, флаг).
2. РФ и ТР президентларының фотографияләре.
3.Татар, рус, мари, удмурт, чуваш милли киеменнән курчаклар.
4. ТР башкаласы Казан шәһәре турында информацион һәм күрсәтмә материал (альбомнар, китаплар, открыткалар, иллюстрацияләр).
5. ТР турында информацион һәм күрсәтмә материал (шәһәрләр, аларның истәлекле урыннары, хайваннар һәм үсемлекләр дөньясы).
6. Татарстан, Россия, Башкортостан, Чувашия, Удмуртия, Мари-Эл, Мордовия турында информацион һәм күрсәтмә материал (папкалар, дидактик, хәрәкәтле уеннар).
7. Татар язучыларының һәм шагыйрьләренең портретлары һәм әсәрләре.
8. Татар халык әкиятләре.
9.Татар милли орнаментларының үрнәкләре (7 элемент): лалә, яфрак, кыңгырау, канәфер чәчәге, өч яфрак, чалмабаш, гөлҗимеш.
10. Татар милли орнаментлары белән таныштыру өчен дидактик уеннар: 1. «Бизәкне төзе»; 2. «Парын тап»; 3. «Тап һәм ата»; 4. «Киемне бизә» (түбәтәй, калфак, читек, камзул һ.б.).
11. Яшелчә һәм җиләк-җимеш муляжлары.
12.Уенчыклар: йорт хайваннары, кыргый хайваннар, савыт-саба, җиһаз, предметлы уенчыклар.
13. УМК буенча дидактик уеннар: «Бер һәм күп», «Кем нәрсә эшли», «Курчакны киендер», «Яшелчәләр», «Жиләк-жимешләр», «Кечкенә рәсемнәрне таратып сал», “Кәрзиндә нәрсә бар?”, “Төсе буенча тап”, “Бу кем?”, “Бу нәрсә?” һ.б.
14.Журналлар: «Мәгариф», «Салават күпере», ”Көмеш кынгырау, «Кучтәнәч».
15.Документация: портфолио, папкалар, учет дәфтәрләре, диагностика һәм аның өчен инструментарий, анкеталар, планнар: перспектив һәм календарь, еллык, УМКны тормышка ашыру, рус телле тәрбиячеләрне татар теленә өйрәтү.
16.Уеннар тупланган папкалар: хәрәкәтле уеннар, халык уеннары, бармак уеннары.

Методик материаллар һәм белем бирү чаралары

Мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре өчен Федераль дәүләт укыту стандартлары таләпләренә җавап бирә алырдай укыту-методик комплектлары булдырылды. Балалар бакчалары андагы балаларны татар теленә өйрәтү, аларның сөйләм телен үстерү өчен заман таләпләренә җавап бирерлек итеп төзелгән эзлекле, максатчан методик әсбаплар белән тәэмин ителде.

1.Таратма һәм күрсәтмә материаллар

Уртанчылар төркеменең «Минем өем» укыту методик комплекты буенча күрсәтмә, таратма материаллар.

1.А4 форматында күрсәтмә рәсемнәр.	«Минем гаилә» Бабай, әби, әти, әни, малай, кыз.	Һәрберсе 1 данә
	Зур уенчыклар: курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина. Кечкенә уенчыклар: курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина.	Һәрберсе 1 данә
	«Ашамлыклар» Ипи, алма, чәй, сөт.	Һәрберсе 1 данә

	«Уенчыклар» Курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина. курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина – пычрак уенчыклар.	Һәрберсе 1 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: «Куян өйгә керә, өйдә аю утыра». «Куян өйдән чыга, саубуллаша».	Һәрберсе 1 данә
	Рәсемнәр: 1 куян, 2 куян, 3 куян, 4 куян, 5 куян; 1 аю, 2 аю, 3 аю, 4 аю, 5 аю; 1 курчак, 2 курчак, 3 курчак, 4 курчак, 5 курчак; 1 туп, 2 туп, 3 туп, 4 туп, 5 туп; 1 машина, 2 машина, 3 машина, 4 машина, 5 машина; 1 песи, 2 песи, 3 песи, 4 песи, 5 песи; 1 эт, 2 эт, 3 эт, 4 эт, 5 эт.	Һәрберсе 1 данә
2.А3 форматында өй рәсеме.	Өй макеты	1 данә
3. А 5 форматында таратма рәсемнәр.	«Минем гаилә» Бабай, әби, әти, әни, малай, кыз.	Һәрберсе 15 данә
	«Ашамлыклар» Ипи, алма, чәй, сөт.	Һәрберсе 15 данә
	«Уенчыклар» Курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина.	Һәрберсе 15 данә
4. Театр эшчәнлеге өчен атрибутлар.	Битлекләр: бабай, әби, әти, әни, малай, кыз, куян, аю, песи, эт.	Һәрберсе 15 данә
	Бармак уеннары өчен атрибутлар: бабай, әби, әти, әни, малай, кыз, эт Акбай, песи Мияу, аю, куян.	Һәрберсе 15 данә

Зурлар төркеменең «Уйный-уйный үсәбез» укыту методик комплекты буенча күрсәтмә, таратма материаллар.

1. Күрсәтмә рәсемнәр.	«Минем гаилә» Малай, кыз рәсемнәр («Курчакны киендер» уены. Кыз, малай өчен киемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), футболка, шорты, чалбар, сарафан - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Уенчыклар» Зур уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Ашамлыклар» Аш, ботка, чәк-чәк, конфет, сок.	Һәрберсе 1 данә
	«Савыт-саба» Зур рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Җиләк-җимешләр» Зур рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша. Кечкенә рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша.	Һәрберсе 1 данә

	«Яшелчәләр» Зур рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә. Кечкенә рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә.	Һәрберсе 1 данә
	«Киемнәр» Зур рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Өй җиһазлары» Зур рәсемнәр: карават, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: карават, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Төсләр» Палитра: зәңгәр, кызыл, сары, яшел.	Һәрберсе 1 данә
	«Саннар» (1-10)	Һәрберсе 1 данә
2. Таратма рәсемнәр.	«Минем гаилә» Малай, кыз рәсемнәре: («Курчакны киендер» уены. Кыз, малай өчен киемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), футболка, шорты, чалбар, сарафан - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Уенчыклар» Зур уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Ашамлыклар» Аш, ботка, чәк-чәк, конфет, сок.	Һәрберсе 15 данә
	«Савыт-саба» Зур рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Җиләк-җимешләр» Зур рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша. Кечкенә рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша.	Һәрберсе 15 данә
	«Яшелчәләр» Зур рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә. Кечкенә рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә.	Һәрберсе 15 данә
	«Киемнәр» Зур рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Өй җиһазлары» Зур рәсемнәр: карават, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кровать, стул, стол - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
3.Буяу өчен график рәсемнәр	1 аю, 2 куян, 2 машина, 2 курчак, 3 бәрәңге, 4 кәбестә, 4 курчак, 5 песи, 6 алма, 6 кыяр, 7 туп, 7 бәрәңге, 8 кишер, 9 суган, 10 эт.	Һәрберсе 15 данә

4.Театр эшчәнлеге өчен атрибутлар.	Битлекләр: кишер, суган, кыяр, бәрәңге, кәбестә, алма.	Һәрберсе 15 данә
5. Театр эшчәнлеге өчен атрибутлар.	1.Өстәл театры өчен атрибутлар (конус формасында): «Өч аю»: эти аю, әни аю, бала аю. 2. Өстәл театры өчен атрибутлар (конус формасында): «Кем нәрсә ярата»: песи, эт, аю, куян, кәҗә, этәч. өстәл (зур, уртача зурлыкта, кечкенә); урындык (зур, уртача зурлыкта, кечкенә); карават (зур, уртача зурлыкта, кечкенә).	Һәрберсе 1 данә Һәрберсе 1 данә

6-7 яшьлек балаларны татар теленә өйрәтү өчен күрсәтмә һәм таратма рәсемнәр.

1.А 4 форма-тындагы күрсәтмә рәсемнәр.	Үрдәк, бүре, әтәч, тавык, зур тычкан, кечкенә тычкан, китап, альбом, клей, линейка, ручка, карандаш, пенал, дәфтәр, кофе, пицца, бәрәңге фри, өчпочмак.	Һәрберсе 1 данә
	Шарлар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: куян чана шуа, аю чана шуа, бүре чана шуа, төлке чана шуа, үрдәк чана шуа, тавык чана шуа, тычкан чана шуа, төлке бии, керпе йоклый, бүре йөгерә, төлке утыра, керпе уйный, аю йоклый, песи сөт эчә, эт ашый, төлке йөгерә, куян сикерә, тычкан ашый, әтәч җырлый, кыз кул юа, малай китап укый, кыз китап укый, төлке китап укый, куян китап укый, әни кул юа, эти йоклый, малай утыра, кыз бит юа, әби утыра, бабй йоклый.	Һәрберсе 1 данә
2. А 5 форма-тындагы таратма рәсемнәр.	Үрдәк, бүре, әтәч, тавык, зур тычкан, кечкенә тычкан, китап, альбом, клей, линейка, ручка, карандаш, пенал, дәфтәр, кофе, пицца, бәрәңге фри, өчпочмак.	Һәрберсе 15 данә
	Шарлар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: куян чана шуа, аю чана шуа, бүре чана шуа, төлке чана шуа, үрдәк чана шуа, тавык чана шуа, тычкан чана шуа, төлке бии, керпе йоклый, бүре йөгерә, төлке утыра, керпе уйный, аю йоклый, песи сөт эчә, эт ашый, төлке йөгерә, куян сикерә, тычкан ашый, әтәч җырлый, кыз кул юа, малай китап укый, кыз китап укый, төлке китап укый, куян китап укый, әни кул юа, эти йоклый, малай утыра, кыз бит юа, әби утыра, бабай йоклый.	Һәрберсе 15 данә
3.8х10 форма-тындагы пикто-граммалар	Бии, йоклый, утыра, ашый, эчә, уйный, сикерә, йөгерә, укый, рәсем ясый, җырлый, чана шуа, мин, кыз, малай, әби, бабай.	Һәрберсе 15 данә
4.15х20 форма-тындагы	Бии, йоклый, утыра, ашый, эчә, уйный, сикерә, йөгерә, укый, рәсем ясый, җырлый, чана шуа, мин, кыз, малай, әби, бабай, куян, төлке, песи, эт, аю, әтәч, тавык, үрдәк, керпе, тычкан.	Һәрберсе 1 данә

пикто-граммалар		
5.Театр эшчәнлеге өчен атрибутлар	Битлекләр: төлке, курчак, туп, тавык, этәч, бүре, керпе, үрдәк, тычкан, әби, бабай, кыз, малай, эт, песи, әни, әти, шалкан. «Шалкан» өстәл театры атрибутлары: Әби, бабай, кыз, малай, эт, песи, әни, әти, тычкан, шалкан.	Һәрберсе 15 данә Һәрберсе 1 данә

2. Методик әсбаплар.

№	Атамасы	Саны
1.	Закирова К.В. Балачак аланы: балалар бакчасы тәрбиячеләре һәм әти-әниләр өчен хрестоматия	2 данә
2.	Закирова К.В. На поляне детства: хрестоматия для воспитателей дошкольных образовательных учреждений и родителей	1 данә
3.	Шаехова Р.К. Эш дәфтәре «Мәктәпкәчә яшьтәгеләр әлифбасы: авазларны уйнатып.1нче кисәк”	1 данә
4.	Шаехова Р.К. Эш дәфтәре «Мәктәпкәчә яшьтәгеләр әлифбасы: авазларны уйнатып. 2 нче кисәк”	1 данә
5.	Шаехова Р.К. Методическое пособие к рабочей тетради «Мәктәпкәчә яшьтәгеләр әлифбасы: авазларны уйнатып.1,2 нче кисәкләр	1 данә
6.	Шаехова Р.К. Раз - словечко, два – словечко...: занимательное обучение татарскому языку	1 данә
7.	Шаехова Р.К. Региональная программа дошкольного образования	1 данә
8.	Зарипова З.М. и др. Аудиокомплект к методическому пособию для детей 6-7 лет “Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар”. Шөгыль эшкәртмәләре буенча аудиоязмалар – 71 трэк	1 данә
9.	Хәзрәтова Ф.В., Шәрәфетдинова З.Г., Хәбибуллина И.Җ. “Туган телдә сөйләшәбез.Балалар бакчасында татар телендә тәрбия һәм белем бирү (беренче кече яшьтәгеләр төркеме): тәрбиячеләр өчен методик кулланма	2 данә
10.	Закирова К.В., Мортазина Л.М. Балачак – уйнап-көлеп үсәр чак: балалар бакчасында уеннар.	5 данә
24.	Луиза Батыр-Булгари. Бииләр итек-читекләр.	2 данә
12.	Хәзрәтова Ф.В., Шәрәфетдинова З.Г., Хәбибуллина И.Җ. “Туган телдә сөйләшәбез. Балалар бакчасында татар телендә тәрбия һәм белем бирү (икенче кече яшьтәгеләр төркеме) методик кулланма өчен аудио-кушымта	2 данә
13.	Зарипова З.М., Кидрячева Р.Г., Шарипова Л.А.и др. Говорим по-татарски: рабочая тетрадь для детей 6-7 лет, изучающих татарский язык с комплектом наклеек. Балаларга мөстәкыйль рәвештә, яисә тәрбиячеләр яки әти-әниләр белән эшләү өчен 20 бирем	1данә
14.	“Танцы народов Поволжья” аудиодиск	1 данә
15.	Аудио-китап “Татар әкиятләре” мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен	2 данә.
16.	З.Г.Ибраһимова. Шома бас: мәктәпкәчә яшьтәге балаларга татар бию хәрәкәтләре өйрәтү буенча аудио-кушымталы методик кулланма	2 данә

17.	Татар телендә мультфильмнар. № 1	3 данә
18.	Татар телендә мультфильмнар. № 2	2 данә
19.	Татар телендә мультфильмнар. № 3	3 данә
20.	Татар телендә мультфильмнар. № 4	3 данә
21.	Татар телендә мультфильмнар. № 5	1 данә
22.	Луиза Батыр-Булгари. Музыкальные сказки на татарском языке. Болтливая утка.	1 данә
23.	Луиза Батыр-Булгари. Африка хикмәтләре.	2 данә
24.	Луиза Батыр-Булгари. Бииләр итек-читекләр.	2 данә
25.	Шаехова Р.К.Сөенеч – Радость познания. Региональная образовательная программа дошкольного образования	1 данә
24.	Зарипова З.М. и др.Планирование деятельности по обучению дошкольников татарскому языку	1 данә

3.3 Программаны тормышка ашыруда кадрлар белән тәэмин итү

Тәрбия һәм белем бирүне ике дәүләт телендә алып баручы төркемнәрдәге тәрбиячеләр

№ п/п	Тәрбияченең исем фамилиясе	Белеме	Стажы (гомуми/пед/ Әлеге вазыйфада	Категория	Ике телдә дә сөйләшә
1	Газизуллина Алия Ирековна	урта махсус педагогик белем	4 ай/4 ай		Ирекле
2	Гарипова Гульгена Миндаровна	урта махсус педагогик белем	2/7 ай		Ирекле
3	Гибадуллина Диля Илсоравна	урта махсус педагогик белем	6 ай/ 4ай		Ирекле
4	Гудочкина Нейля Николаевна	урта махсус педагогик белем	34/34	Беренче	Русча -ирекле, татарча- УМК буенча 167 сүз
5	Давидова Сириня Насибулловна	югары педагогик белем	11/2/2		Ирекле
6	Залялутдинова Эльвира Гарафутдиновна	югары педагогик белем	7/6	Беренче	Ирекле
7	Казанцева Елена Владимировна	югары педагогик белем	3/ 5 ай		Русча
8	Молдашева Альбина Халимовна	югары педагогик белемле	8/8/8	Беренче	Ирекле

3.4 Материаль-техник тәэмин итү

Ноутбук – 1 данә
Проектор – 1 данә
Магнитлы такта – 1 данә
Өстәлләр – 1 данә
Шкафлар – 4 данә
Урындык – 1 данә
Балалар өчен урындыклар – 15 данә
Балалар өчен өстәлләр –1 данә

Тумбочка – 1 данә

3.5 Программаны тормышка ашыруда финанс шартлары

Источник финансирования: муниципальный бюджет города Казани.
Финансовое обеспечение реализации Программы опирается на исполнение расходных обязательств, обеспечивающих государственные гарантии прав на получение общедоступного и бесплатного дошкольного общего образования. Объем действующих расходных обязательств отражается в государственном задании МАДОУ «Детский сад №214», реализующей программу дошкольного образования.
Государственное задание устанавливает показатели, характеризующие качество и объем государственной услуги по предоставлению общедоступного бесплатного дошкольного образования, а также по уходу и присмотру за детьми в государственных организациях, а также порядок ее оказания.
Программа является нормативно-управленческим документом МАДОУ «Детский сад №214», характеризующим специфику содержания образования и особенности организации образовательного процесса. Она служит основой для определения показателей качества соответствующей государственной услуги.
Финансовое обеспечение реализации Программы МАДОУ «Детский сад №214» осуществляется на основании государственного задания и исходя из установленных расходных обязательств, обеспечиваемых предоставляемой субсидией.
Обеспечение государственных гарантий реализации прав на получение общедоступного и бесплатного дошкольного общего образования в образовательных организациях, реализующих программы дошкольного общего образования, осуществляется в соответствии с нормативами, определяемыми органами государственной власти субъектов Российской Федерации.
Финансовое обеспечение оказания государственных услуг осуществляется в пределах бюджетных ассигнований, предусмотренных МАДОУ «Детский сад №214» на очередной финансовый год.

3.6 Белем бирү эшчәнлеген планлаштыру

Беренче уку елы, уртанчылар төркеме

№	Тема	Сәгатьләр саны
1.	Гаилә	33 сәгать (1-33)
2.	Ашамлыклар	15 сәгать (34-48)
3.	Уенчыклар	29 сәгать (49-78)
4.	Саннар	6 сәгать (79-84)
5.	Кабатлау	6 сәгать (85-99)

Икенче уку елы, зурлар төркеме.

Проект темалары	Эшчәнлек төрләре	Эшчәнлек саны
1.Кабатлау (1-6)	“Гаилә”-кабатлау “Минем өем” Үткәнне ныгыту “Бу нәрсә?” “Минем өем” ,уен “Командир” “Кем юк?” “Шалкан әкияте” карау	1 1 1 1 1 1
2. Яшелчәләр (7-43)	“Кишер үстерәбез” Үткәнне кабатлау, саннар	1 1

	Өстәл театры “Шалкан әкияте” “Куян күчтәнәче” Үткәнне ныгыту,сыйфать- баллы. “Баллы кишер”карау “Кишер үстерәбез”, уен “Сорап ал” “Кишер үстерәбез”, уен “Ничә,нинди?” “Әкият илендә” передача карау “Куян күчтәнәче”, “Дустыңны сыйла!” “Куян бездә кунакта” “Баллы кишер”карау “Дустында кунакта” “Серле кәрзин” “Серле кәрзин”, Уенчыклар белән уен- саннар. “Сыйлыбыз” “Сыйлыйбыз”, дәфтәрдә эш “Көз бәйрәменә әзерләнәбез” (төсләр, хайваннар) “Бар матур бакча” “Бар матур бакча” “Серле янчык” “Серле кәрзин” “Бар матур бакча” “Без хезмәт яратабыз” “Яшелчәләр кибете” “Уйный-уйный эшлибез” “Төсләр дөньясында” “Төсләр дөньясында” “Юл маҗаралары” карау “Яшелчә салаты” “Яшелчә ю” “Кем эшләми, шул ашамый” “Яшелчәләр кибете” “Уйныйбыз да, җырлыйбыз” “Уңыш бәйрәме”	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1
3.Ашамлыклар (44-54)	“Ашамлыклар” “Ашханә” “Аш бүлмәсе” “Аю кунакка килгән” “Кибеттә” “Кем нәрсә ярата?” “Кибеттә”, Нәрсә? Ничә? Нинди? “Кибеттә” “Тәмле” кибетендә. “Кибеттә” “Кем нәрсә ярата?”	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1
4. Савыт-саба (55-60)	“Туган көн” “Курчак, Алиягә булыш” “Өч аю” “Чәй табыны әзерлибез” “Төсле чынаяклар” “Чисталыкта- матурлык”	1 1 1 1 1 1
5. Киемнәр (61-72)	“Туган көнгә яңа киемнәр” “Курчакны киендер” “Без киенәбез”	1 1 1

	“Туган көнгә яңа кием” “Алия урамга бара” “Киемнәр кибетендә” “Киенергә ярдәм ит” “Киенергә ярдәм ит” “Шаян уенчыклар” “Алия йокларга җыена” “Алия йокларга җыена” “Шаян уенчыклар”	1 1 1 1 1 1 1 1 1
6. Шәхси гигиена (73-77)	“Хәерле көн” “Хәерле көн” “Ни өчен киемнәр югалган?” “Курчак белән уйныйбыз” “Ни өчен киемнәр югалган?”	1 1 1 1 1
7.Өй җиһазлары (78-80)	“Өстәл театры “Өч аю” “Җиһазлар кибете” “Маша һәм өч аю”	1 1 1
8.Бәйрәм “Туган көн” (81-94)	“Уенчыклар иле”нә сәяхәт “Уенчыклар бездә кунакта” “Курчакның туган көне” “Туган көнгә бүләк ит!” “Туган көн” “Уйнарга яратабыз” “Син нәрсә яратасың?” “Кем нәрсә ярата?” “Уйный-уйный үсәбез” “Нәрсә бар?”, уенчыклар “Нәрсә бар?”, сюжетлы рәсем карау “Нәрсә бар?”, яшелчә, өй җиһазлары “Бар- юк” “Уенчыклар бездә кунакта”	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1
9. Мониторинг (95-99)	Мониторинг Мониторинг Мониторинг Мониторинг Мониторинг	1 1 1 1 1
10. Кабатлау (100-104	“Уйный-уйный үсәбез” “Без татарча сөйләшәбез” “Яраткан мультфильмнар” “Татар теле дөньясында” “Без уйнарга яратабыз”	1 1 1 1 1
11.Күңелле сабантуй (105-108)	Сабантуйга әзерләнәбез Күңелле Сабантуй уеннары Сабан туена әзерлек “Күңелле уеннар” “Сабантуй бәйрәме”	1 1 1 1 1
		108

Өченче уку елы, мәктәпкә хәзерлек төркеме.

№	Тема	Сәгатьләр саны
1.	Танышу	9 сәгать (1-9)

2.	Уенчыклар	6 сәгать (10-15)
3.	Кунак килде	11 сәгать (16-27)
4.	Без кафеда	6 сәгать (28-33)
5.	Күңелле уеннар	12 сәгать (34-45)
6.	Безнең дуслар	18 сәгать (46-63)
7.	Туган көн	12 сәгать (64-75)
8.	Мәктәпкә илтә юллар	12 сәгать (76-87)
9.	Без театр уйныйбыз	8 сәгать (88-95)
10.	Кабатлау	5 сәгать (96-100)

3.7 Белем бирү эшчәнлекләре челтәре һәм тәрбияченең эш көне бүленеше Белем бирү эшчәнлеге челтәре

№	Атна көннәре	Төркемнәр	Эшчәнлекләр вакыты
1.	Дүшәмбе	3-зурлар төркеме	9.00 – 9.25
		5 - мәктәпкә әзерлек төркеме	9.40 – 10.10
2.	Сишәмбе	4- мәкт.әзерлек төркеме	9.00 – 9.30
3.	Чәршәмбе	5- мәкт.әзерлек төркеме	9.40 – 10.10
4.	Пәнҗешәмбе	4- мәктәпкә әзерлек төркеме	9.00-9.30
		3- зурлар төркеме	9.35-9.55

3.8 Тәрбияченең эш көне бүленеше. Циклограмма.

Председатель профкома МБДОУ «Детский сад №289» ___________________ Г.Ф.Фахриева

Заведующий МБДОУ «Детский сад №289» _______________________ Н.Ю.Кислова

Циклограмма работы на неделю воспитателя (по обучению детей татарскому языку) МБДОУ №289 «Золотой ключик» Фахриевой Г.Ф.

Дни недели	Время	Деятельность	Виды деятельности
ПОНЕДЕЛЬНИК	8.00-8.30	Проветривание, кварцевание, подготовка оборудования и инвентаря к ООД	*для проведения игровой деятельности в группе, подготовка пособий, наглядно-демонстрационного и раздаточного материала, атрибуты к играм*
	8.30-8.45	Создание языковой среды в группе №6 в младшей подгруппе	*младшие в группе*
	8.15 – 8.35	ОД *(в режимных моментах)* – 2гр	*в группе*
	8.35 – 8.55	Индивидуальная / коррекционная работа с детьми	*подготовительная 4-группа*
	8.55 – 9.00	Проветривание, подготовка оборудования и инвентаря к ОД, сопровождение детей	*выполнение санитарно – гигиенических требований **(СанПиН раздел XI пункт11.11);** подготовка материалов к ООД; по УМК «Говорим по-татарски» для русскоязычных детей*
	9.00 – 9.25	ООД 3 гр	

	9.25 – 9.40	Индивидуальная / коррекционная работа с детьми	*подготовительная 5-группа*
	9.40 – 10.10	ООД 5 гр	
	10.10 – 10.15	Проветривание, подготовка оборудования и инвентаря к ОД, сопровождение детей	*выполнение санитарно – гигиенических требований* ***(СанПиН раздел XI пункт11.11);*** *подготовка материалов к ООД; по УМК «Говорим по-татарски» для русскоязычных детей; сопровождение детей до кабинета / группы (т. к. в это время помощники воспитателя одевают / раздевают детей младших групп)*
	10.15 – 10.30	Создание языковой среды в группе №1 во второй младшей подгруппе	*в группе*
	10.30 – 10.50	Индивидуальная / коррекционная работа с детьми	*подготовительная 4-группа*
	10.50 – 11.20	Работа с одаренными детьми	***подготовка детей к праздникам, конкурсам: разучивание стихотворений, песен.***
	11.20 – 11.25	Проветривание, подготовка оборудования и инвентаря к ОД, сопровождение детей	***выполнение санитарно – гигиенических требований (СанПиН раздел XI пункт11.11); сопровождение детей до кабинета (т. к. в это время помощники воспитателя одевают / раздевают остальных детей)***
	11.25 – 12.10	Индивидуальная / коррекционная работа с детьми	*старшая 3-группа*
	12.10 – 12.30	Индивидуальная / коррекционная работа с детьми татарами	*подготовительная 5-группа*
	12.30 – 13.00	Обед	
	13.00 – 14.30	Организационно - методическая деятельность	*взаимодействие с педагогами: участие в проектах или семинарах; или проведение консультаций; или совместная деятельность педагогами в подготовке к ООД; или подготовка к праздникам и развлечениям; или пополнение РППС; или подготовка материалов для родительских уголков; или разработка наглядно- информационного или дидактического материала; или разработка материала для размещения на сайте ДОУ*
	14.30 – 14.50	Санитарная обработка пособий	*мытье игрушек,муляжей; поддержка порядка в кабинете, кварцевание*
ВТОРНИК	7.30-7.45	Проветривание, кварцевание, подготовка оборудования и инвентаря к ООД	*для проведения игровой деятельности в группе, подготовка пособий, наглядно-демонстрационного и раздаточного материала, атрибуты к играм*
	7.45 – 8.00	Индивидуальная / коррекционная работа с детьми	*старшая 3-группа*
	8.00 – 8.20	Индивидуальная / коррекционная работа с детьми	*подготовительная 5-группа*
	8.20 – 8.40	Индивидуальная / коррекционная работа с детьми	*подготовительная 4-группа*
	8.40 – 9.00	Индивидуальная / коррекционная работа с детьми татарами	*подготовительная 4-группа*
	9.00 – 9.30	ООД – 4гр.	

	9.30 – 9.40	Сопровождение детей	*сопровождение детей до кабинета / группы*
	9.40 – 10.10	Индивидуальная / коррекционная работа с детьми	*старшая 3-группа*
	10.10 – 10.20	Проветривание, сопровождение детей	*сопровождение детей до кабинета / группы (т. к. в это время помощники воспитателя одевают / раздевают др.детей) выполнение санитарно – гигиенических требований* ***(СанПиН раздел XI пункт11.11);*** *поменять материалы к ООД в соответствии программы и УМК; поменять фонотеку, картины на мольберте, использованный материал убрать на свои места; сопровождение детей до кабинета / группы*
	10.20-10.40	Создание языковой среды в группе №2 в средней группе	*в группе*
	10.40-10.45	Сопровождение детей	*сопровождение детей до кабинета / группы*
	10.45 – 11.20	Работа с одаренными детьми	*подготовка детей к конкурсам или праздникам; разучивание стихотворений, или песен, или игр, или танцев*
	11.20 – 12.00	ОД – 4гр. на прогулке	*на свежем воздухе*
	12.00 – 12.15	Индивидуальная / коррекционная работа с детьми	*старшая 3-группа*
	12.15-12.30	Индивидуальная / коррекционная работа с детьми	*старшая 3-группа*
	12.30 – 13.00	Подготовительная работа	*подбор материалов; обработка данных*
	13.00 – 14.30	Организационно - методическая деятельность	***педчас;****взаимодействие с педагогами: участие в проектах или семинарах; или проведение консультаций; или совместная деятельность с воспитателями в подготовке к ООД; или подготовка к праздникам и развлечениям; или пополнение РППС; или подготовка материалов для родительских уголков; или разработка наглядно- информационного, или дидактического материала; или разработка материала для размещения на сайте ДОУ*
	14.30 – 14.50	Санитарная обработка пособий	*мытье игрушек,муляжей; поддержка порядка в кабинете, кварцевание - выполнение санитарно – гигиенических требований* ***(СанПиН раздел XI пункт11.11);*** *использованный материал убрать на свои места, поддержка порядка в кабинете*
СРЕДА	7.30-7.45	Проветривание, подготовка оборудования и инвентаря к ООД	*выполнение санитарно – гигиенических требований* ***(СанПиН раздел XI пункт11.11);*** *подготовка материалов к ООД*
	7.45 – 8.00	Работа с родителями	*консультации по запросам,или индивидуальные беседы*
	8.00 – 8.20	ОД – 2гр. *(в режимных моментах)*	*в группе*

	8.20 – 9.00	Индивидуальная / коррекционная работа с детьми	*подготовительная 5-группа*
	9.00 - 9.40	Работа с одаренными детьми	*подготовка детей к конкурсам или праздникам; разучивание стихотворений, или песен, или игр, или танцев*
	9.40 – 10.10	ООД – 5 гр	*в группе*
	10.10- 10.30	Индивидуальная / коррекционная работа с детьми	*старшая 3-группа*
	10.30 – 10.45	Создание языковой среды в группе №1 в первой младшей группе	*в группе*
	10.45– 11.00	Создание языковой среды в группе №6 во второй младшей группе	*в группе*
	11.00– 11.30	Индивидуальная / коррекционная работа с детьми	*подготовительная 4-группа*
	11.30 – 12.15	Работа с одаренными детьми	*подготовка детей к конкурсам или праздникам; разучивание стихотворений, или песен, или игр, или танцев*
	12.15 – 12.30	Подготовка,санитарная обработка пособий	*выполнение санитарно – гигиенических требований* ***(СанПиН раздел XI пункт11.11);*** *обработка игрушек и муляжей,использованный материал убрать на свои места,поддержка порядка в кабинете*
	12.30 – 13.00	Индивидуальная / коррекционная работа с детьми	*2 группа*
	13.00 – 14.30	Организационно - методическая деятельность	***обучение педагогов татарскому языку; тестирование; обработка данных;*** *взаимодействие с педагогами: участие в проектах или семинарах; или проведение консультаций; или совместная деятельность с воспитателями в подготовке к ООД; или подготовка к праздникам и развлечениям; или пополнение РППС; или подготовка материалов для родительских уголков; или разработка наглядно-информационного или дидактического материала; или разработка материала для размещения на сайте ДОУ*
	14.30 – 14.50	Диагностическая работа	*подбор материалов; обработка данных; подготовка аналитической справки*
ЧЕТВЕРГ	7.30-8.00	Работа с родителями	*консультации по запросам,или индивидуальные беседы*
	8.00 – 8.45	Создание языковой среды в группе №1 в первой младшей группе	*в группе*
	8.45 – 9.00	Работа с детьми татарами	*в кабинете*
	9.00- 9.30	ООД – 4 группа	
	9.30 – 9.35	Сопровождение детей	*сопровождение детей до кабинета / группы*
	9.35-	ООД -3 группа	

	9.55		
	9.55-10.25	ОД *(в режимных моментах)* – 5 гр.	*в группе*
	10.25–11.30	Игры на прогулке	*на свежем воздухе*
	11.30 – 12.00	Индивидуальная / коррекционная работа с детьми	*Старшая 3 группа*
	12.00–12.20	Индивидуальная / коррекционная работа с детьми	*Средняя 2 группа*
	12.20 – 13.00	Индивидуальная / коррекционная работа с детьми татарами	*Подготовительная 5 группа*
	13.00 – 14.30	Организационно - методическая деятельность	***работа на базовой площадке - центре компетенции по обучению детей государственным языкам РТ;*** *взаимодействие с педагогами: участие в проектах или семинарах; или проведение консультаций, или совместная деятельность с воспитателями в подготовке к ООД; или подготовка к праздникам и развлечениям; или пополнение РППС; или подготовка материалов для родительских уголков, или разработка наглядно-информационного или дидактического материала, или разработка материала для размещения на сайте ДОУ*
	14.30 – 14.50	Диагностическая работа	*подбор материалов; обработка данных*
ПЯТНИЦА	7.30 – 8.00	Работа с родителями	*консультации по запросам,или индивидуальные беседы*
	8.00 – 8.30	Индивидуальная / коррекционная работа с детьми татарами	*Подготовительная 4 группа*
	8.30–8.55	ОД *(в режимных моментах)* – 3 гр.	*в группе*
	8.55 – 9.15	Создание языковой среды в группе №2 в средний группе	*в группе*
	9.15 – 10.00	Работа с одаренными детьми	*подготовка детей к конкурсам или праздникам; разучивание стихотворений, или песен, или игр, или танцев*
	10.00 – 10.30	Работа с одаренными детьми	*подготовка детей к конкурсам или праздникам; разучивание стихотворений, или песен, или игр, или танцев*
	10.30 – 11.00	ОД *(в режимных моментах)* – 4 гр.	*в группе*
	11.00–11.35	Индивидуальная / коррекционная работа с детьми	*старшая 3 группа*
	11.35-12.00	Диагностическая работа	*в кабинете*
	12.00 – 13.00	Индивидуальная / коррекционная работа с детьми	*разные группы*
	13.00 – 14.30	Организационно - методическая деятельность	*взаимодействие с педагогами: участие в проектах или семинарах; или проведение консультаций, или совместная деятельность с воспитателями в подготовке к ООД; или подготовка к праздникам и развлечениям; или пополнение РППС; или подготовка материалов для родительских уголков,*

		или разработка наглядно-информационного или дидактического материала, или разработка материала для размещения на сайте ДОУ
14.30-14.50	Санитарная обработка пособий	*мытье игрушек,муляжей; поддержка порядка в кабинете, кварцевание* **-** *выполнение санитарно – гигиенических требований* ***(СанПиН раздел XI пункт11.11);*** *использованный материал убрать на свои места, поддержка порядка в кабинете*

«Утверждаю»
Заведующая
МБДОУ «Детский сад № 289
комбинированного вида»
_________Н.Ю.Кислова
«__» ______ 20__г.

Годовой план работы на 2022-2023 учебный год
воспитателя по обучению детей татарскому языку Фахриевой Г.Ф.

Цель: повысить качество воспитательно-образовательного процесса по выполнению Государственной программы Республики Татарстан по сохранению, изучению и развитию государственных языков Республики Татарстан и других языков в Республике Татарстан в соответствии с Федеральным государственным образовательным стандартом дошкольного образования.

Задачи:

1. Совершенствовать систему обучения дошкольников родному, татарскому языкам, через повышение компетентности руководителей и педагогов ДОУ.
2. Использовать учебно-методические комплекты по всем направлениям для улучшения качества обучения детей государственным языкам Республики Татарстан.
3. Обеспечить качество работы по преемственности национального образования и воспитания детей на основе системы «Детский сад, семья и школа – непрерывность и преемственность в воспитании и обучении детей на родном языке».

Пополнение материальной базы татарского кабинета и музея истории, быта татарского народа.

1. Обновить предметную среду кабинета татарского языка новыми современными пособиями в соответствии с инновационными технологиями для работы с детьми по обучению языкам.
2. Пополнить развивающую среду кабинета игровым материалом для ОД познавательно-речевого цикла.
3. Продолжить разработку цикла дидактических игр к учебно методическому комплекту для всех возрастных групп.
4. Пополнить уголок детской литературы новыми печатными изданиями и периодической литературой.

Балалар белән эш.
Работа с детьми.

№	Наименование	Дата проведения	Ответственный
1.	Использовать УМК “Татарча сөйләшәбез” в работе с детьми 4-7 лет по обучению татарскому языку.	В течение года.	Воспитатель по обучению детей

			татарскому языку Фахриева Г.Ф
2.	Продолжать проводить обучение детей родному, татарскому языкам, используя в работе УМК, инновационные методики, современные развивающие технологии, моделирование, схемы, мнемотехнику, пиктограммы, проектирование.	В течение года.	Воспитатель по обучению детей татарскому языку Фахриева Г.Ф.
3.	Проводить диагностику усвоения программного материала детьми средней, старшей, подготовительной группы.	Октябрь 2022 г. Апрель 2022 г.	Воспитатель по обучению детей татарскому языку Фахриева Г.Ф
4.	Коррекционная и индивидуальная работа с детьми.	В течение года.	Воспитатель по обучению детей татарскому языку Гайзуллина М.М
5.	Выявление одаренных детей и привлечение к участию в конкурсах и праздниках различного уровня.	В течение года.	Воспитатель по обучению детей татарскому языку Фахриева Г.Ф
6	Организовать и провести праздники, развлечения и другие мероприятия по ознакомлению с традициями, культурой и бытом татарского народа и народов РТ.	В течение года.	Воспитатель по обучению детей татарскому языку Фахриева Г.Ф.
7.	Участвовать в городских и республиканских мероприятиях, конкурсах.	В течение года.	Воспитатель по обучению детей татарскому языку Фахриева Г.Ф
8.	Продолжать проводить системную работу с детьми, по ознакомлению с произведениями Г.Тукая (просмотр мультфильмов, рисунки детей ...)	В течение года.	Воспитатель по обучению детей татарскому языку Фахриева Г.Ф
9.	Подготовить коллективные работы с детьми по произведениям татарских писателей и других народов РТ, по просмотренным мультфильмам.	В течение года, к знаменательным датам.	Воспитатель по обучению детей татарскому языку Фахриева Г.Ф
10.	Организовать воспитательно-образовательный процесс с детьми по нравственному воспитанию с учетом национального компонента во время ОД, режимных моментах, семейных клубах групп, в семье.	В течение года.	Воспитатель по обучению детей татарскому языку Фахриева Г.Ф

Педагоглар белән эш.
Работа с кадрами. Методическая работа.

№	Наименование	Дата проведения	Ответственный
1.	Проводить консультации, беседы с педагогами по обучению детей государственным языкам в кабинете.	В течение года.	Фахриева Г.Ф

2.	Организовать консультацию по требованиям к национальному уголку с начинающими воспитателями.	Сентябрь	Фахриева Г.Ф
3.	Использовать новые образовательные технологии, мультимедийные ресурсы нового поколения в работе с детьми 4-7 лет по обучению татарскому языку, организовать консультацию для воспитателей подготовительных групп №4,5.	В течение года.	Фахриева Г.Ф
4.	Проводить смотры конкурсы с педагогами по обогащению предметно-развивающей среды в группах.	В течение года.	Фахриева Г.Ф
5.	Организовать семинары – практикумы по теме: -«Обновление предметно-развивающей среды по УМК «Говорим по-татарски» в соответствии ФГОС ДО.» - «Развитие диалогической речи дошкольников посредством театрализованных игр»	Октябрь Февраль	Фахриева Г.Ф
6.	Проводить открытые мероприятия по УМК с использованием мультимедийных ресурсов.	В течение года.	Фахриева Г.Ф
7.	Обогащение предметно-развивающей, языковой среды в группах по УМК.	В течение года.	Фахриева Г.Ф
8.	Посещение РМО	В течение года.	Фахриева Г.Ф
9.	Продолжение работы по долгосрочному проекту «Билингвальный детский сад»	В течение года.	Фахриева Г.Ф
10.	**Консультации специалиста:** • «Воспитательное значение народных игр» • «Формы обучения дошкольников татарскому языку в режимных моментах» • «Использование устного народного творчества в развитии речи детей при освоении татарского языка» • «Театрализованные игры в детском саду, как средство развития диалогической речи дошкольников»	В течение года.	Фахриева Г.Ф
11.	Анализ созданных условий и качество обучения родному татарскому языкам во время ОД, режимных моментах в соответствии с Законом РТ «О государственных языках РТ и других языках в РТ».	Апрель .	Фахриева Г.Ф
12	Работа творческой группы «Татар теле», для помощи русскоязычным воспитателям и воспитателям групп.	ежемесячно	Фахриева Г.Ф

Ата-аналар белән эш.
Работа с родителями.

№	Наименование	Дата проведения	Ответственный
1.	Организация и проведение праздников, развлечений и других мероприятий по ознакомлению с традициями, культурой и бытом татарского народа и народов РТ.	В течение года.	Фахриева Г.Ф Воспитатели групп
2.	Дни открытых дверей, ОД, развлечения.	В течение года.	Фахриева Г.Ф

3.	Выступления на родительских собраниях по теме: - «Изучаем татарский язык по УМК используя инновационные технологии».	Сентябрь Май	Фахриева Г.Ф
4.	Консультации, беседы с родителями по обучению детей татарскому, родному языку. • «Воспитание ребенка-билингва в условиях ДОУ» • «По дороге в детский сад» • «Играем пальчиками и развиваем речь» • «Смотрим мультфильмы на татарском языке с пользой»	В течение года.	Фахриева Г.Ф
5.	Анкетирование родителей вновь поступивших детей.	Сентябрь	Фахриева Г.Ф.
6.	Беседы с родителями детей младших групп ДОУ о необходимости привития любви к своему родному – татарскому языку подрастающему поколению.	В течение года.	Фахриева Г.Ф
7.	Выступление на итоговом общем собрании «Наши успехи и достижения за год».	Май	Администрация, специалисты, воспитатели ДОУ.
8.	Организовать конкурсное движение в ДОУ, направленное на активизацию работы педагогов и родителей по обучению детей государственным языкам (конкурс рисунков, поделок по мультфильмам, стихам, сказкам)	В течение года.	Ст. воспитатель Воспитатели ДОУ Фахриева Г.Ф

Уйныйк, көлик, бәйрәм итик.
Праздники, развлечения.

1	Белем бәйрәме	01.09
2	Конкурс чтецов, посвященный 90-летию со дня рождения татарского поэта Шауката Галиева “Кем икән ул – Шәвәли?”	20.11.
3	Праздники “Мы встречаем Новый год”	Декабрь, 4 неделя
4	“Туган телем – иркә гөлем”- праздник, посвященный дню родного языка	21.02.
5	Конкурс чтецов «Чәчәкле яз»	14.03.
6	Нәүрүз бәйрәме	21.03.
7	Праздник, посвящённый дню рождения Г.Тукая	26.04.
8	“Сабантуй- веселый праздник” – Национальный праздник Сабантуй.	Июнь, 2 неделя

3.9 Норматив һәм норматив-методик документлар

1. Конвенция о правах ребенка. Принята резолюцией 44/25 Генеральной Ассамблеи от 20 ноября 1989 года.─ ООН 1990.

2 .Федеральный закон от 29 декабря 2012 г. № 273-ФЗ (ред. от 31.12.2014, с изм. От 02.05.2015) «Об образовании в Российской Федерации» [Электронный ресурс] // Официальныйинтернет-портал правовой информации: ─ Режим доступа: pravo.gov.ru..

3. Федеральный закон 24 июля 1998 г. № 124-ФЗ «Об основных гарантиях прав ребенка в Российской Федерации».

4. Распоряжение Правительства Российской Федерации от 4 сентября 2014 г. № 1726-р о Концепции дополнительного образования детей.

5. Распоряжение Правительства Российской Федерации от 29 мая 2015 г. № 996-р о Стратегии развития воспитания до 2025 г.[Электронный ресурс].─ Режим доступа:http://government.ru/docs/18312/.

6. Постановление Главного государственного санитарного врача Российской Федерации от 19 декабря 2013 г. № 68 «Об утверждении СанПиН 2.4.1.3147-13 «Санитарно-эпидемиологические требования к дошкольным группам, размещенным в жилых помещениях жилищного фонда».

7. Постановление Главного государственного санитарного врача Российской Федерации от 15 мая 2013 г. № 26 «Об утверждении СанПиН 2.4.1.3049-13 «Санитарно-эпидемиологические требования к устройству, содержанию и организации режима работы дошкольных образовательных организаций» // Российская газета. – 2013. – 19.07(№ 157).

8. Постановление Главного государственного санитарного врача Российской Федерации от 3 июня 2003 г. № 118 (ред. от 03.09.2010) «О введении в действие санитарно-эпидемиологических правил и нормативов СанПиН 2.2.2/2.4.1340-03» (вместе с «СанПиН 2.2.2/2.4.1340-03. 2.2.2. Гигиена труда, технологические процессы, сырье, материалы, оборудование, рабочий инструмент. 2.4. Гигиена детей и подростков. Гигиенические требования к персональным электронно-вычислительным машинам и организации работы. Санитарно-эпидемиологические правила и нормативы», утв. Главным государственным санитарным врачом Российской Федерации 30 мая 2003 г.) (Зарегистрировано в Минюсте России 10 июня 2003 г., регистрационный № 4673)

9. Приказ Министерства образования и науки Российской Федерации от17 октября 2013г. № 1155 «Об утверждении федерального государственного образовательного стандарта дошкольного образования» (зарегистрирован Минюстом России 14 ноября 2013г., регистрационный № 30384).

10. Приказ Министерства образования и науки Российской Федерации от 6 октября 2009 г. № 373 (ред. от 29.12.2014) «Об утверждении и введении в действие федерального государственного образовательного стандарта начального общего образования» (зарегистрирован Минюстом России 22 декабря 2009 г., регистрационный № 15785).

11. Приказ Министерства образования и науки Российской Федерации от 17 декабря 2010 г. № 1897 (ред. от 29.12.2014) «Об утверждении федерального государственного образовательного стандарта основного общего образования» (зарегистрирован Минюстом России 1 февраля 2011 г., регистрационный № 19644).

12. Приказ Министерства образования и науки Российской Федерации от 17 мая 2012 г.

№ 413 (ред. от 29.12.2014) «Об утверждении федерального государственного образовательного стандарта среднего общего образования» (зарегистрирован Минюстом России 7 июня 2012 г.,регистрационный № 24480).
13. Приказ Минздравсоцразвития России от 26 августа 2010 г. № 761н (ред. от 31.05.2011)
«Об утверждении Единого квалификационного справочника должностей руководителей, специалистов и служащих, раздел «Квалификационные характеристики должностей работников образования» (Зарегистрирован в Минюсте России 6 октября 2010 г. № 18638)
14. Письмо Минобрнауки России «Комментарии к ФГОС ДО» от 28 февраля 2014 г. № 08-249 // Вестник образования.– 2014. – Апрель. – № 7.
15. Письмо Минобрнауки России от 31 июля 2014 г. № 08-1002 «О направлении методических рекомендаций» (Методические рекомендации по реализации полномочий субъектов Российской Федерации по финансовому обеспечению реализации прав граждан на получение общедоступного и бесплатного дошкольного образования).

3.10 Кулланылган әдәбият:

Борһанова Р. А., Юсупов Ф. Ф. Балалар бакчасында татар теле өйрәтү программасы. Татарстан Республикасы Мәгариф министрлыгы тарафыннан расланган. – Казан: РИЦ «Школа», 2004.
Иванова Л. Ф. Программа обучения английскому языку в дошкольном образовательном учреждении Республики Татарстан “First Steps in English”. – Казань, 2011.
Л. С. Выготский, П. Я. Гальперин, В. В. Давыдов, Е. А. Пассов “Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению”. - Москва, 1989.
З.М.Зарипова, Р.Г.Кыйдрәчева Л.Ә.Шәрипова. Рус балаларына татар теле өйрәтү программасы. Казан , 2011
З.М.Зарипова, А.И.Камалова, И.И.Хәмитова “Туган телем – бөек анам теле.” Яр Чаллы , 2004
Дидактикические игры и занятия с детьми младшего возраста.С.Л.Новоселова.М.Просвещение ; 2001
М.А. Васильева, В.В. Гербова, Т.С. Комарова “Балалар бакчасында тәрбия һәм белем бирү программасы” Казан, “Мәгариф” нәшрияты. Москва, “Мозаика-Синтез”, 2006 ел.
Р.К.Шаехова “Төбәкнең мәктәпкәчә белем бирү программасы” Казан, 2012 ел.
Р.К.Шаехова “Сөенеч – Радость познания. Региональная образовательная программа дошкольного образования», Казан, 2016 ел.
З.М.Зарипова, Р.Г.Кидрячева, А.И. Камалова, А.Ю.Сафина, Р.М. Усманова, Л.Д. Габдрафикова.,Т.М.Халикова “ Планирование деятельности по обучению дошкольников татарскому языку”, Казан, 2018.